

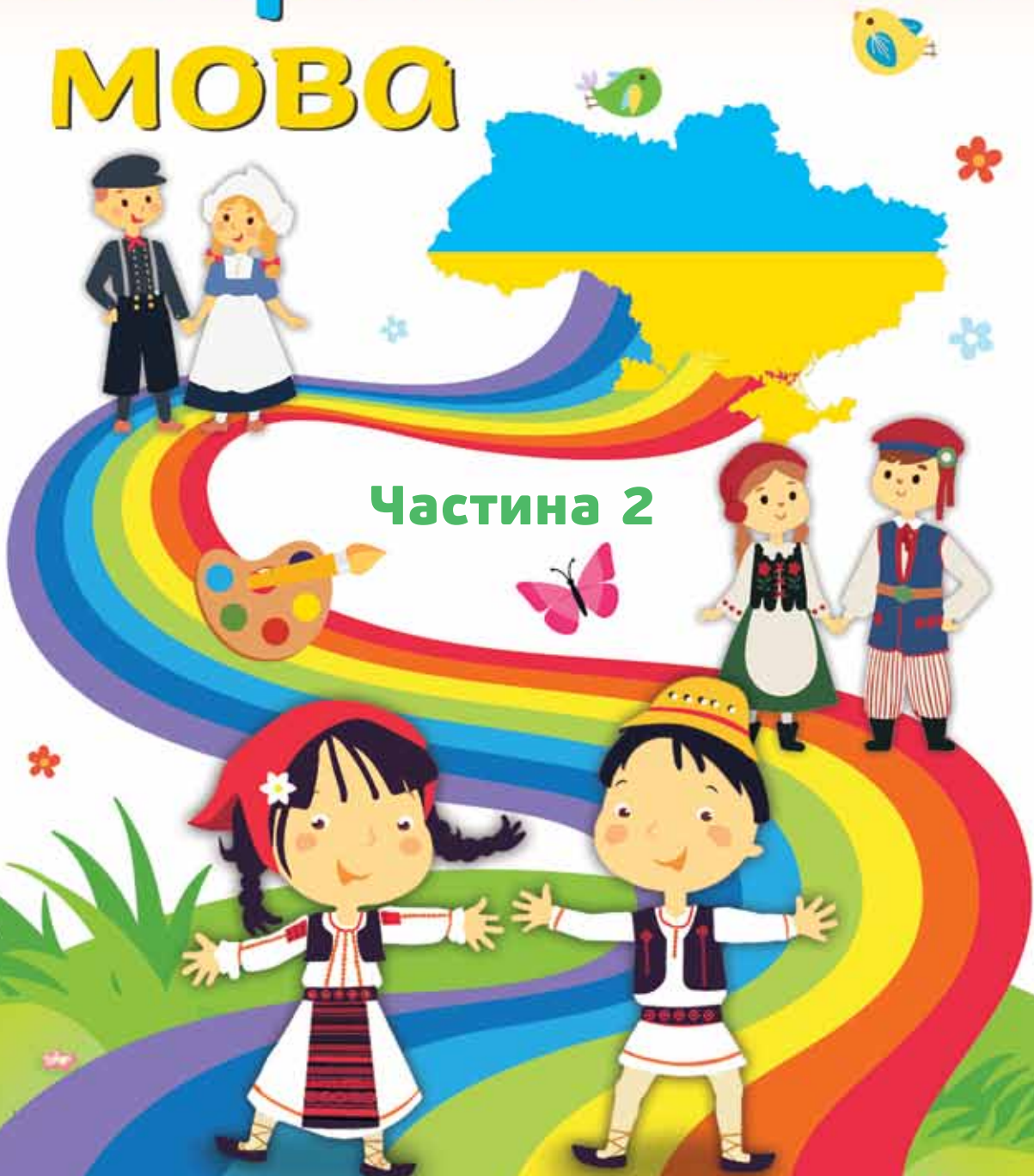
Оріон

Наталія Палій
Марія Одинак
Маргарита Істратій

1

Українська МОВА

Частина 2

Наталія ПАЛІЙ, Марія ОДИНАК, Маргарита ІСТРАТІЙ

Українська мова

Підручник
для 1 класу закладів загальної середньої освіти
з навчанням румунською мовою

(у 2-х частинах, з аудіосупроводом)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Аудіосупровід розміщено: <https://lib.imzo.gov.ua>

При розробці підручника автори використали матеріали підручника «Українська мова. Усний курс для 1 класу ЗНЗ з румунською мовою навчання» авторів О. Н. Хорошковської, Н. Т. Палій (Львів, 2012).

ДОРОГІ ДІТИ!

Проїшли канікули — і веселий шкільний дзвоник знов скликає учнів до школи. Ви вже багато знаєте і вмієте, а попереду — ще більше цікавого. Чи готові ви продовжувати вивчати українську мову — мандрувати казками, вивчати нові ігри, спілкуватися на нові й нові теми? Тоді починаймо! Сподіваємося, що в підручнику ви знайдете відповіді на запитання, які вас цікавитимуть.

Пригадайте наші умовні позначки для завдань:

 про що я дізнаюся
на уроці

 розглядаю

 слухаю

 розказую

 розігруємо

 працюємо
в парах і групах

вчимося розуміти
свої почуття

 радість

 здивування

 розчарування

Щасливих відкриттів! Успіхів у житті! Захопливих зустрічей!
Ми вас дуже любимо...

Автори підручника

УКРАЇНСЬКА МОВА — МОВА ЄДНАННЯ

Ганна Чубач
Золоте курчатко
в золотій торбинці
принесло сьогодні
літери дитинці.
А дитина з літер
збудувала слово.
І звучить, як пісня,
Українська мова.

1, 2

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «РУКАВИЧКА»

Слухай українську народну казку «Рукавичка», розглядай малюнки, впізнавай героїв, розповідай її за малюнками та розігри з однокласниками й однокласницями.

Якого малюнка не вистачає? Що на ньому мало бути зображено?

Розіграйте казку в ролях.

3, 4

«ЗАЄЦЬ І ЗИМА»

Слухай казку «Заєць і зима», знаходь малюнки, впізнавай героїв, розповідай її за малюнками та розіграй з однокласниками й однокласницями.

Чи сподобалась тобі казка? Обери смайлик, який відображає твій настрій.

Розіграйте казку в ролях.

5, 6

ЇЖА

Вивчи українською мовою назви продуктів харчування та їжі, правильно вимовляй їх. Розкажуй, які вони на смак та що ти любиш їсти.

Їжа — це хліб, борщ, ...,

Назви, що ти бачиш на малюнку. Яку їжу любиш ти? Запитай в однокласника й однокласниці, що полюбляють їсти вони. *Починай так:*

— Я люблю їсти А що любиш їсти ти?

Хто що їсть?

Чим буде частувати своїх друзів Оленка?

7,8

ЯК ХЛІБ ІДЕ ДО НАШОГО СТОЛУ?

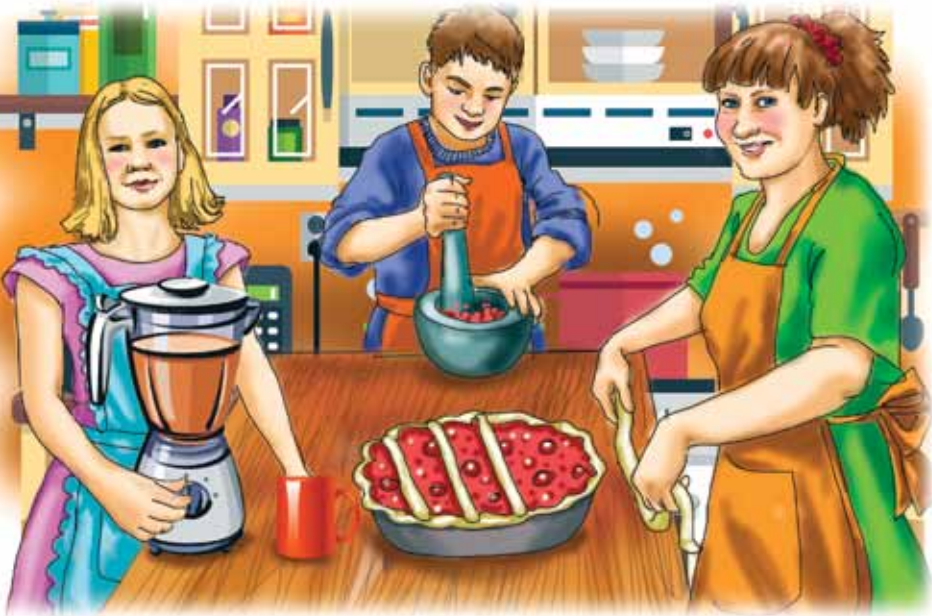

Дізнайся, як «народжується» хліб, де і як його випікають. Навчися про це розповідати.

Що випікають із борошна?

Послухай вірш Олега Орача «Пиріг». Що роблять діти?

Вивчи назви посуду, розповідай, що стоїть на столі, а що лежить, що чим їдять.

Посуд — це тарілка, ложка, виделка ..., ...

Що роблять діти? Як розставляють посуд? Де?

посередині

ліворуч

праворуч

за

Розкажи однокласнику або однокласниці, що кладуть на стіл, а що ставлять. Починай так:

— Склянку ставлять на стіл, а виделку кладуть.

Що на чому? Розкажи за зразком.

тарілка
... на тарілці.

таця
... на таці.

блюдце
... на блюдці.

Що в чому? Розкажи за зразком.

тарілка
... у тарілці.

міска
... у місці.

склянка
... у склянці.

Що чим їдять?

Навчися розповідати про те, що таке сніданок, обід та вечеря. Розкажи, що ти їси на сніданок (обід, вечерю).

Розглянь малюнки. Продовж речення.

Сніданок

Вранці я **снідаю**. На сніда́нок я їм
Ми сніда**ємо**. На сніда́нок ми їмо́

Обід

Удень я **обідаю**. В обід я їм
Ми обіда**ємо**. В обід ми їмо́

Вечеря

Ув́ечері я вечеря́ю. Ув́ечері я їм (п'ю) ...
Ми вечеря́ємо. Ув́ечері ми їмо́ (п'ємо́) ...

Чим годує дівчинка ляльку? Чим нагодує звірят?

Вивчи українською мовою назви напоїв, правильно вимовляй їх. Розповідай, хто що п'є та що любиш пити ти.

Напої — це компот, сік, ..., ...

Чим пригощає дідусь онуків?

Послухай, як потрібно поводитись у шкільній їдальні. Розповідай, що можна там робити, а що ні.

Які страви є в шкільній їдальні? Яка їжа тобі найбільше смакує?

Як потрібно поводитися в їдальні? Хто з дітей поводитьься правильно, а хто ні?

15, 16

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЛИСИЦЯ І ЖУРАВЕЛЬ»

Слухай українську народну казку «Лисиця і Журавель», розглядай малюнки, впізнавай героїв, розповідай її за малюнками та розігруй з однокласниками й однокласницями.

Чи сподобалась тобі казка? Обери смайлик, який відображає твій настрій.

Чим закінчилася казка? Розіграйте казку в ролях.

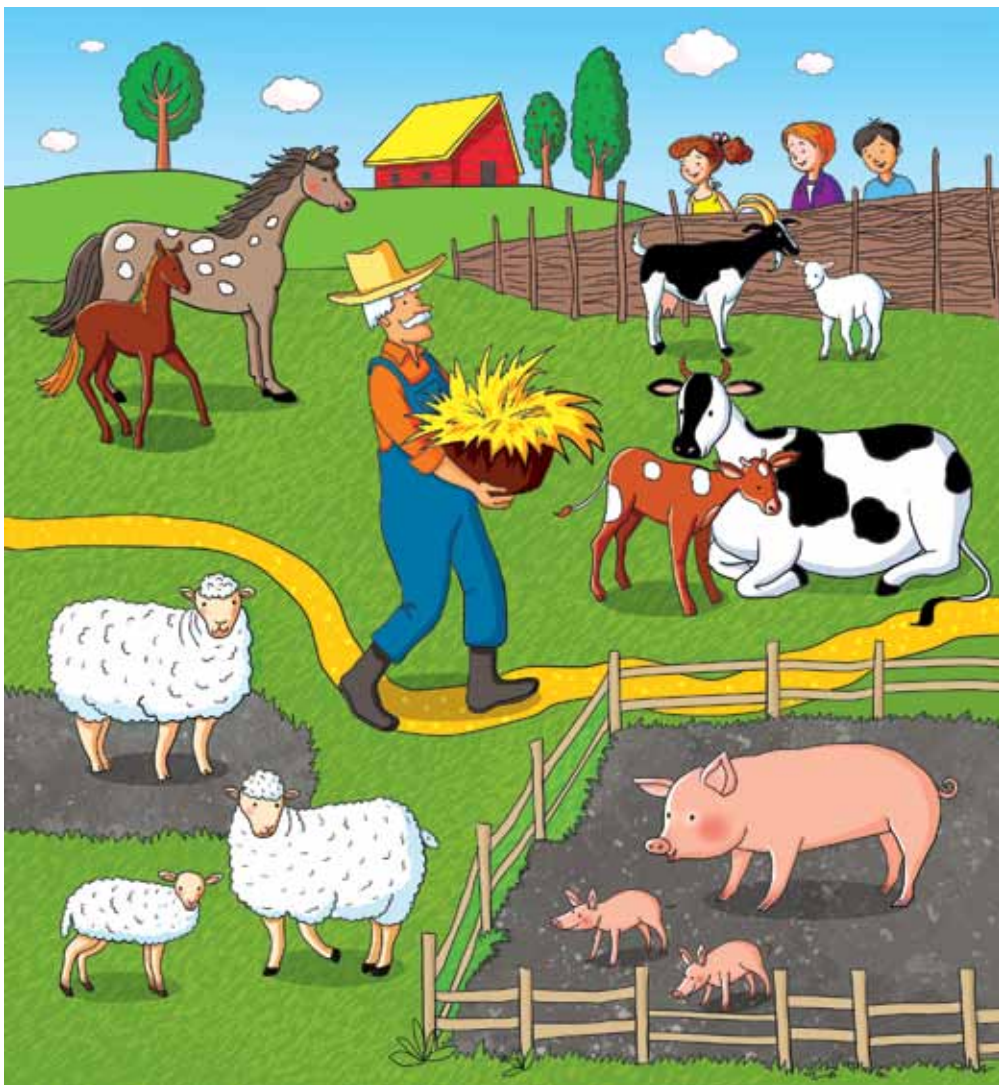
17, 18

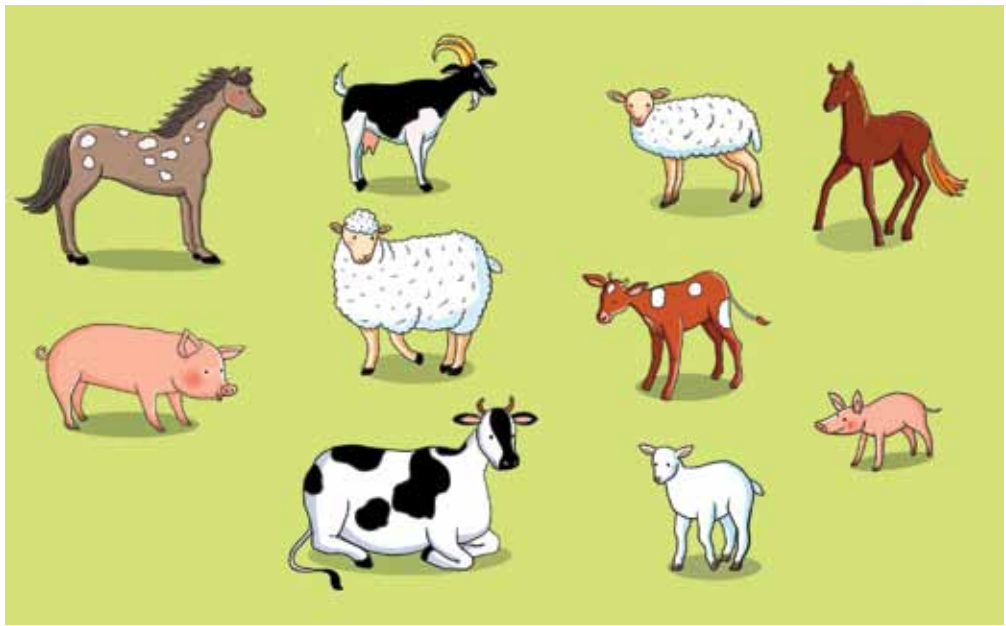
ЯКІ ТВАРИНИ НАЗИВАЮТЬСЯ СВІЙСЬКИМИ?

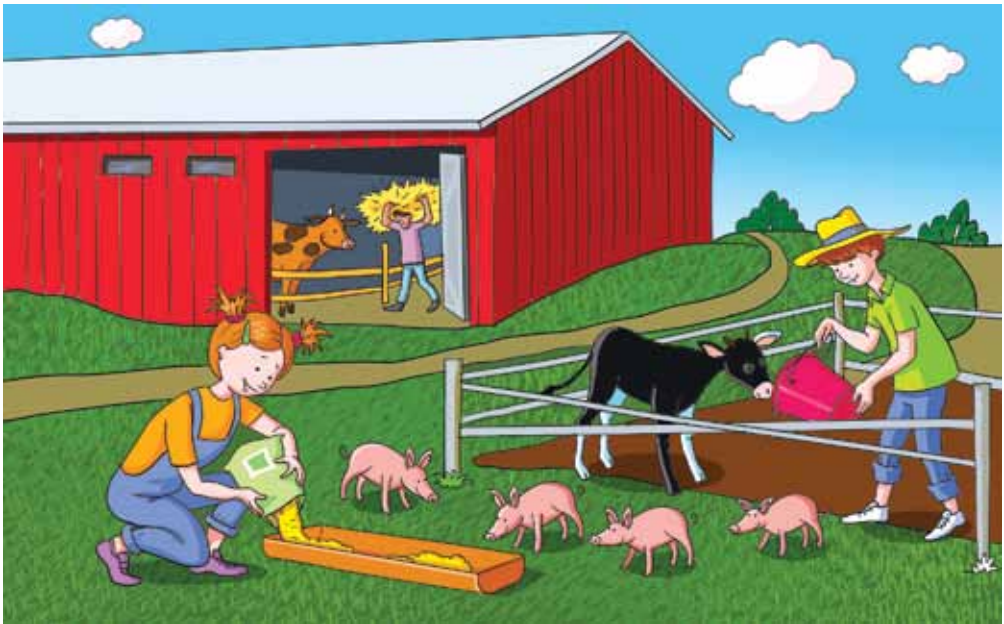
Вивчи назви свійських тварин українською мовою. Навчися розповідати про те, як ти допомагаєш доглядати за ними.

Кого побачили діти на господарському подвір'ї?

У кого хто є?

Як діти допомагають доглядати за свійськими тваринами?

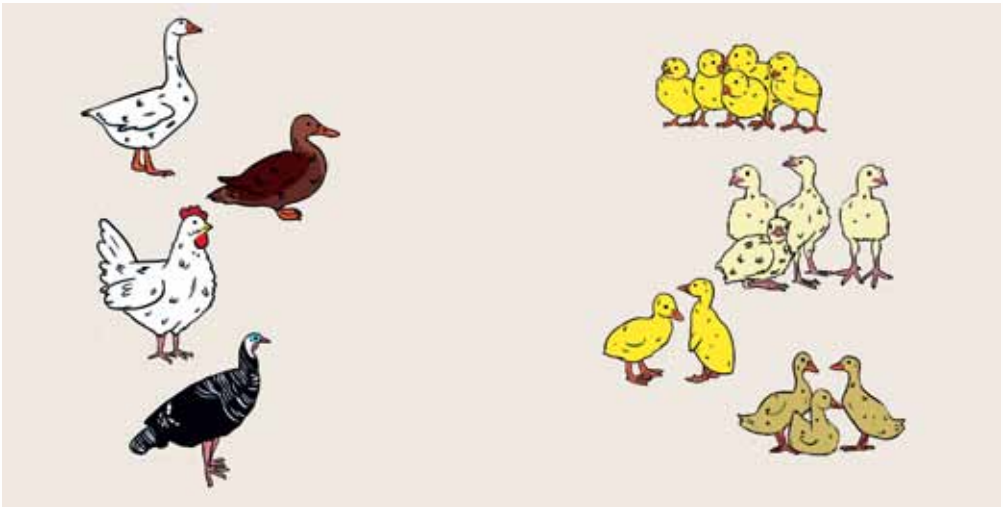
ЩО ТАКЕ «СВІЙСЬКІ ПТАХИ»?

Час вивчити назви свійських птахів і розповідати про них, слухати й переказувати казки про ведмедика й курчатка.

Свійські птахі — це кури, качки, ..., ...

У кого хто є? Скільки дітей у кожного птаха?

Слухаємо казку «Ведмедик і Курчатко», знаходимо малюнки, переказуємо казку за ними.

Чи сподобалась тобі казка?
Обери смайлик.

21, 22

ДОМАШНІ УЛЮБЛЕНЦІ

Чи знаєш ти, кого називають домашніми улюбленцями? Сьогодні в тебе чудова нагода розповісти про них.

Домашні улюбленці — це котик, папуга, ...,

Слухаємо вірш «Рексова обнова», розповідаємо за малюнком.

Що роблять діти? Який у них настрій?
Обери смайлик.

Як ти граєшся зі своїми домашніми улюбленцями?

УКРАЇНЬСЬКА ДИТЯЧА ПІСНЯ «ДВА ПІВНИКИ»

Послухай і вивчи українську народну пісню «Два півники», разом з однокласниками проспівайте і розіграйте її.

Проспівайте пісню в ролях. Обери смайлик свого настрою.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КОТИК І ПІВНИК»

Слухай українську народну казку «Котик і півник», розглядай малюнки, впізнавай героїв, розповідай її за малюнками та розігруй з однокласниками й однокласницями.

Розіграйте казку в ролях. Обери смайлик для кожного з героїв казки.

ЧОМУ КНИЖКА – НАШ ДРУГ?

Час послухати й розповідати про те, як народжується книжка, та чому люди називають її своїм другом.

Як писали книги в давнину? Як створюється книжка тепер?

Що роблять діти? Які книжки читав (читала) ти?

«МАНДРУВАЛА КНИЖЕЧКА ПО ЛІСІ»

Послухай вірш «Мандрувала книжечка по лісі», розглядай малюнки, розповідай за ними.

До кого поспішала книжка?

ПТАХИ — ЦЕ НАШІ ПЕРНАТІ ДРУЗІ

Дізнайся, як називаються українською мовою птахи, вчися про них розповідати. Слухай вірші та переказуй за малюнками.

Птахі — це горобець, ластівка, ..., ...

Слухаємо вірш Михайла Стельмаха «Дятел», заучуємо напам'ять, розглядаємо малюнок.

гніздó
... у гніздí.

дуплó
... у дуплí.

шпаківня
... у шпаківні.

Де живуть пташки?

Послухай казку «Сорока-білобока», розглянь малюнок і перекажи за ним казку.

ЙДЕ ВЕСНА

Розповідай українською мовою про прихід весни, а також про те, як її закликали в давнину. Вивчи напам'ять веснянку.

Що відбувається навесні?

Які традиції зустрічати весну є в українців, а які — у румунів?

Що роблять діти? Які пісні вони співають?

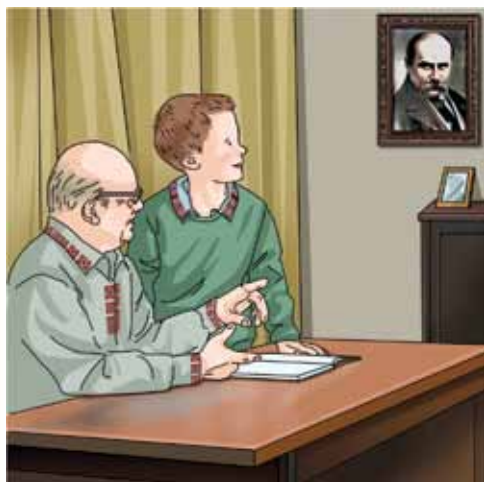
ТАРАС ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО

Дізнайся більше про великого українського поета Тараса Шевченка.

Про кого розповідає вчителька?

Що розповідають діти про Т. Г. Шевченка?

Як учні вшановують Тараса Григоровича Шевченка?

Послухай вірш Т. Г. Шевченка «Садок вишневий коло хати». Розкажи, що зобразила художниця на картині.

Дізнайся, як називаються українською мовою весняні місяці. Розповідай про зміни в природі. Поділяй слова на склади, вимовляй у них звуки.

--	--	--	--	--	--	--	--

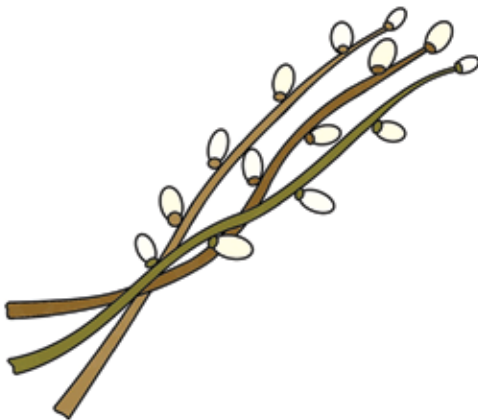
--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

Які місяці зображено на малюнку? Назви їхні ознаки.
 Які слова «заховалися» в клітинках? Назви всі звуки
 в цих словах. Вимов останній звук у кожному слові.

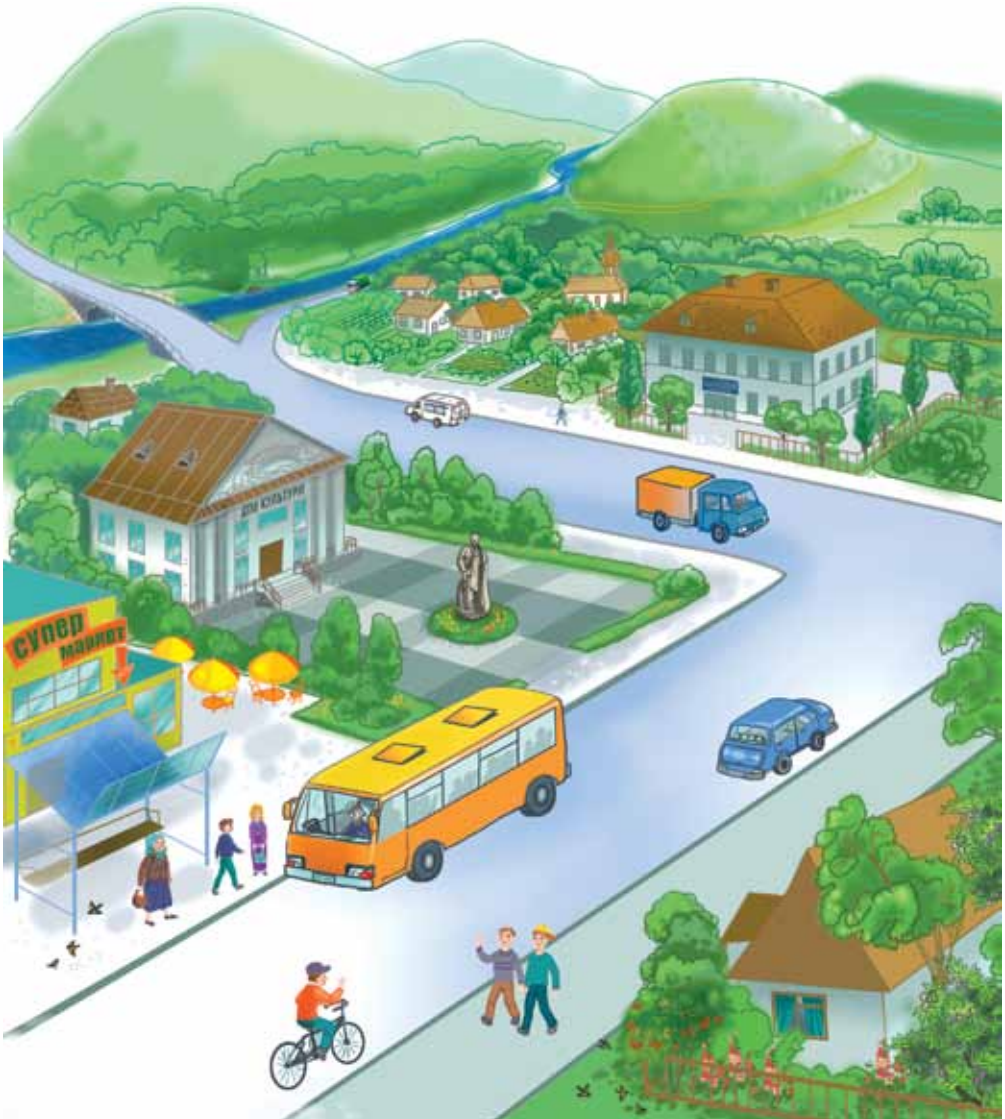
--	--	--

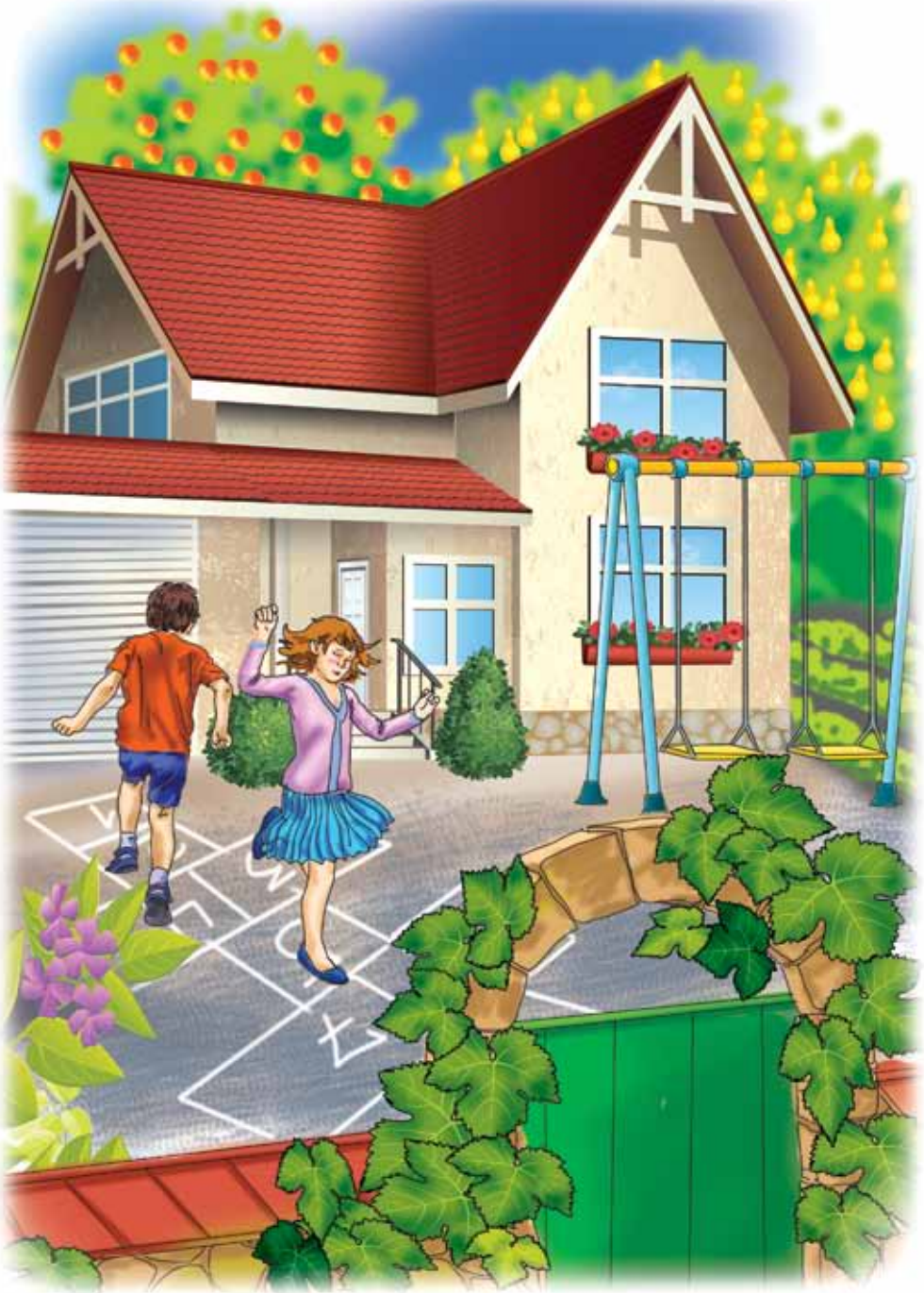
Що зображено на малюнках? Скільки складів у слові
 «КОТИКИ»?

Учися розповідати про своє село: яке воно, що в ньому є. Розкажи, де ти живеш, з ким ідеш до школи та зі школи, як проводиш час після уроків.

Що є в селі? Хто йде? Хто їде?
Розкажи про своє село.

Що роблять діти? Як ти проводиш час після уроків?
У які ігри граєш?

ВЕСНЯНІ РОБОТИ

Розповідай за малюнками про те, як працюють навесні в городі й саду, що саджають, а що сіють. Поділяй слова на склади, називай у них звуки.

Що роблять навесні в городі, у саду?

Як хлопчик допомагає татові?

Що робить дівчинка? Вимов слова «насіння», «поливає». Назви в них звуки. Поділи ці слова на склади. Скільки складів у слові «насіння»? А в слові «поливає»?

Дізнайся, як готуються до Великодня. Готуйся розповідати про те, що робить твоя родина в це свято.

Що роблять діти?

яйце

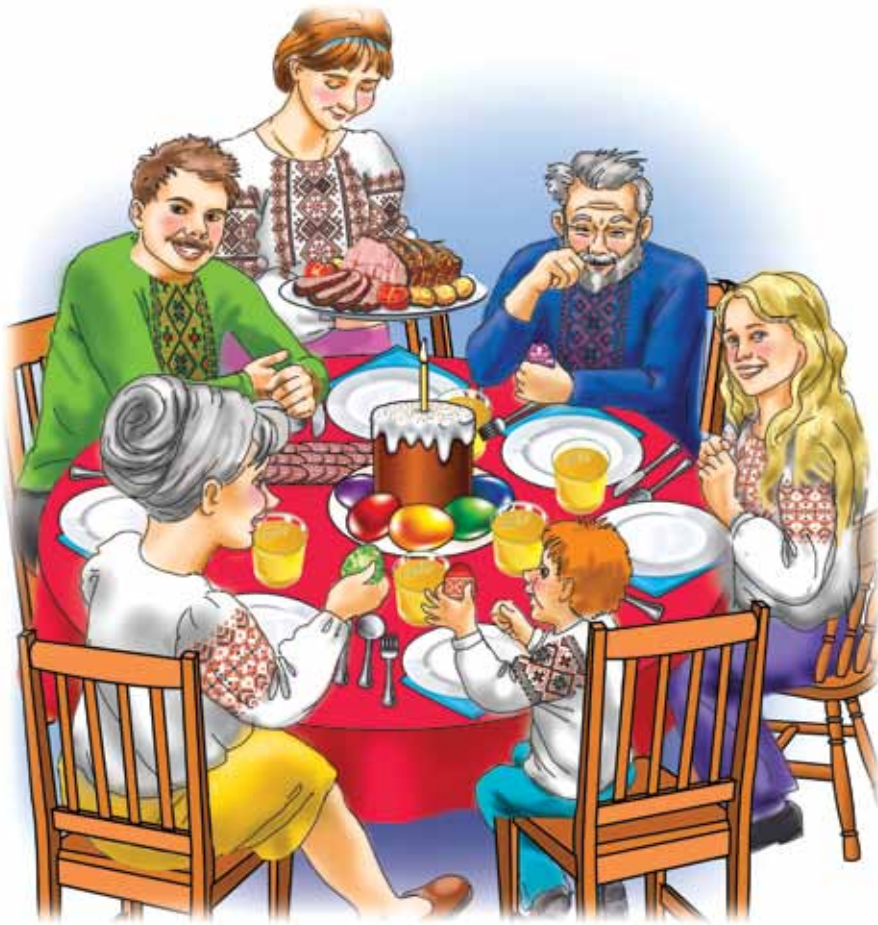
писачок

писанка

Чим розписують писанки?

Що святкує родина? Що є на великодньому столі?

Як святкують Великдень у твоїй родині?

38, 39

МІСТО. ТРАНСПОРТ

Навчися розповідати про місто, що в ньому є, який транспорт їздить.

Що є в місті? Які тут будинки (дороги, площі, вулиці)?

Хто чим їде?

Що робить хлопчик? Інсценізуйте розмову хлопчика і бабусі.

Чим їхати?

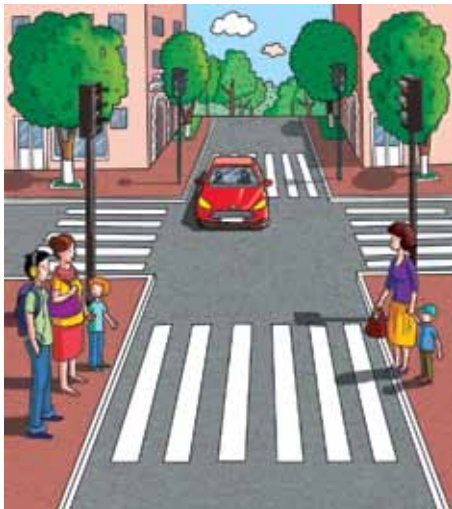

40, 41

ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Вивчай правила дорожнього руху. Розповідай, як треба поводитися на дорогах, що можна і що не можна робити.

Як діти переходять дорогу?

Хто поводитися правильно, а хто ні?

Слухай вірш, розглянь малюнки. Що пішохід зробив неправильно?

Як треба поводитися на дорозі?

ЯК ПОВОДИТИСЬ У ТРАНСПОРТІ?

Розповідай українською мовою, як потрібно поводитись у транспорті: до кого і як звернутися, щоб придбати квиток, що сказати, коли хочеш поступитися місцем бабусі чи дідусеві.

Візьми квиток.

Візьміть, будь ласка,
за проїзд.

Передай, будь ласка,
за проїзд.

Так,
будь ласка.

Розіграйте сценки:

1. Хлопчик купує квиток.
2. Чоловік просить хлопчика передати за проїзд.
3. Хлопчик поступається місцем бабусі.

Слухаємо вірш Ігоря Січовика «Їде зайчик у трамваї», розглядаємо малюнки.

Розіграйте вірш у ролях.

Хто зображений на малюнках? Назвіть звуки в цих словах. Чи є серед них однакові? Які?

СІДАЙТЕ, БУДЬ ЛАСКА!

Слухай оповідання «Сідайте, будь ласка», розглядай малюнки, впізнавай героїв, перекажуй його за малюнками та розігруй з однокласниками.

Хто зображений на малюнках? Назвіть звуки в цих словах. Поділіть на склади слово «бабуся». Скільки складів у цьому слові?

ЩО Є В НАШОМУ БУДИНКУ (НАШІЙ КВАРТИРІ)?

Дізнайся, які є будинки і як вони називаються українською мовою. Вчися розповідати про те, хто де живе, на якому поверсі. Розкажи за малюнками, які є кімнати.

Який це будинок? Де живуть хлопці?

Які кімнати є в будинку (квартирі)?

Меблі — це диван, стіл, ... ,

Хто вдягається, а хто взувається?

ЩО В КІМНАТАХ? ЩО БІЛЯ ЧОГО?

Вивчи українською мовою назви меблів. Розкажи, які меблі є в кімнатах, що біля чого стоїть. Відгадуй загадки.

Яка це кімната? Що в ній є? Що біля чого? А що є у твоїй кімнаті?

Що є у вітальні? Що біля чого стоїть?

Яку кімнату намалював художник? Що тут є? Що біля чого стоїть? Що на чому?

Що є у ванні? Що де?

Слухай розповідь про нашу Батьківщину, розкажи про неї за малюнками. Вивчи вірш.

Що ви дізналися про нашу Батьківщину?

Слухаємо і вивчаємо напам'ять вірш, розглядаємо малюнки.

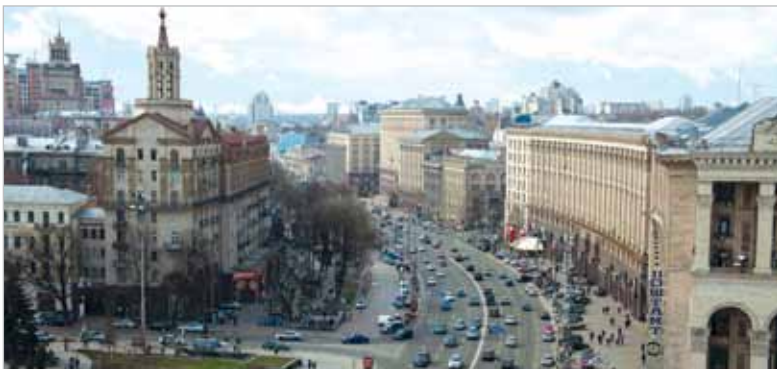
КИЇВ – СТОЛИЦЯ НАШОЇ БАТЬКІВЩИНИ

Слухай про столицю нашої Батьківщини — місто Київ, розглядай малюнки, розповідай за ними про визначні місця Києва. Вивчи вірш.

Які слова «заховалися» в клітинках? Назви звуки в цих словах.

Які визначні місця Києва зображено?

51, 52

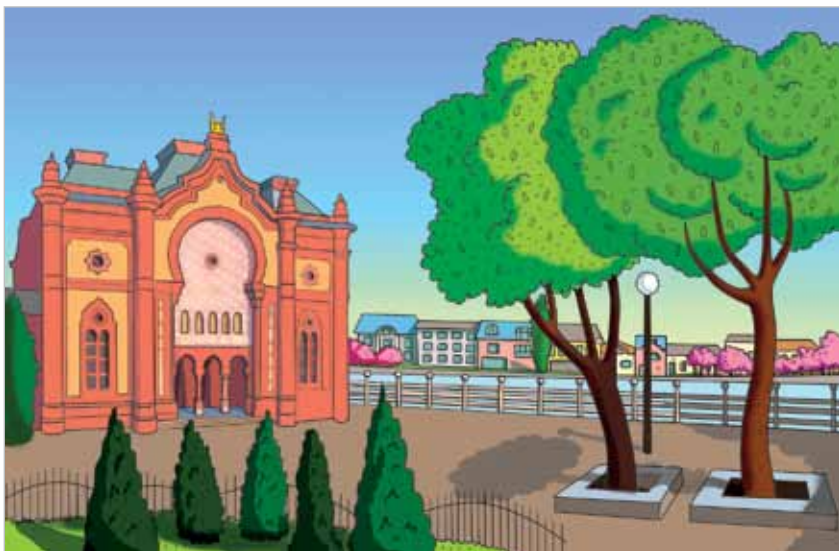
МІСТА УКРАЇНИ

Дізнайся про міста нашої Батьківщини. Упізнавай їх на малюнках, розповідай про них.

Чернівці

Ужгород

Що ти знаєш про ці міста?

Дніпро

Що ти знаєш про м. Дніпро? Які ще міста нашої країни ти знаєш? У яких містах нашої країни ти побував (побувала)?

Послухай вірш «Слон», роздивись малюнок. У яких містах побував слон?

Чи сподобався тобі вірш? Обери смайлик, який відображає твій настрій.

ЯКИЙ БУВАЄ ЧАС ДОБИ?

Що таке доба? Коли що відбувається? Навчись про це розповідати українською мовою. Слухай казку «День і Ніч» та перекажуй її.

Який час доби зображено на малюнках?

Слухаємо казку «День і Ніч». Знаходимо відповідні малюнки.

Поставте за малюнками одне одному запитання.

ЯК НАЗИВАЮТЬСЯ ДНІ ТИЖНЯ?

Вивчи українською мовою назви днів тижня. Слухай вірш, розповідай та складай діалоги за малюнками.

Слухаємо вірш Емми Зарембо «Дні тижня», знаходимо малюнки.

Що робить кожний із днів тижня?

Чи сподобався тобі вірш? Обери смайлик, який відображає твій настрій.

КИМ БУТИ?

Дізнайся, як українською мовою називаються професії. Розглядай малюнки та розповідай за ними про людей різних професій.

Які професії зображено на малюнках? А ким хочеш бути ти?

Вивчіть назви професій, які зображено на малюнках.
До яких з них підходить перша схема, а до яких — друга?

«— АЛЛО!»
«— СЛУХАЮ!»

Дізнайся, як правильно розмовляти по телефону, розповідай за малюнками, з ким та про що розмовляють діти, розіграй діалоги.

Як спілкуються діти?

Розіграйте діалоги дітей.

Слухаємо вірш Анатолія Камінчука «Телефон».

З ким розмовляли кіт і слон?

Розіграйте вірш у ролях.

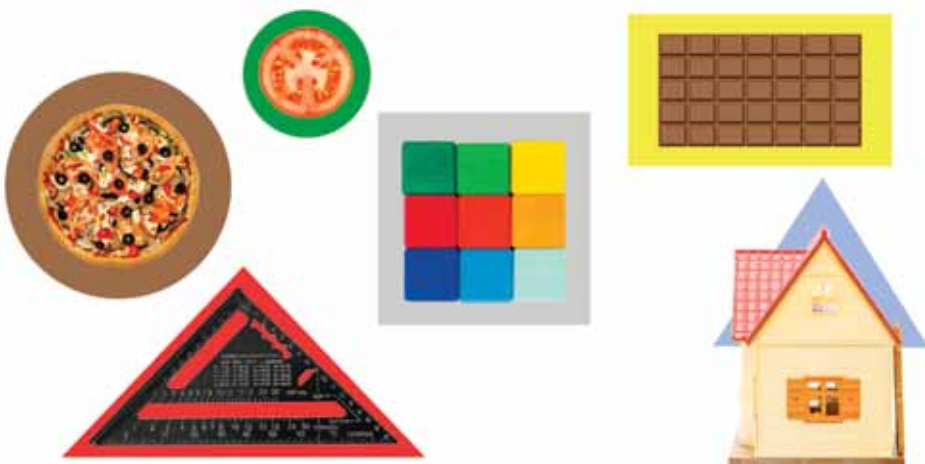

61, 62

РОЗУМНИКИ Й РОЗУМНИЦІ

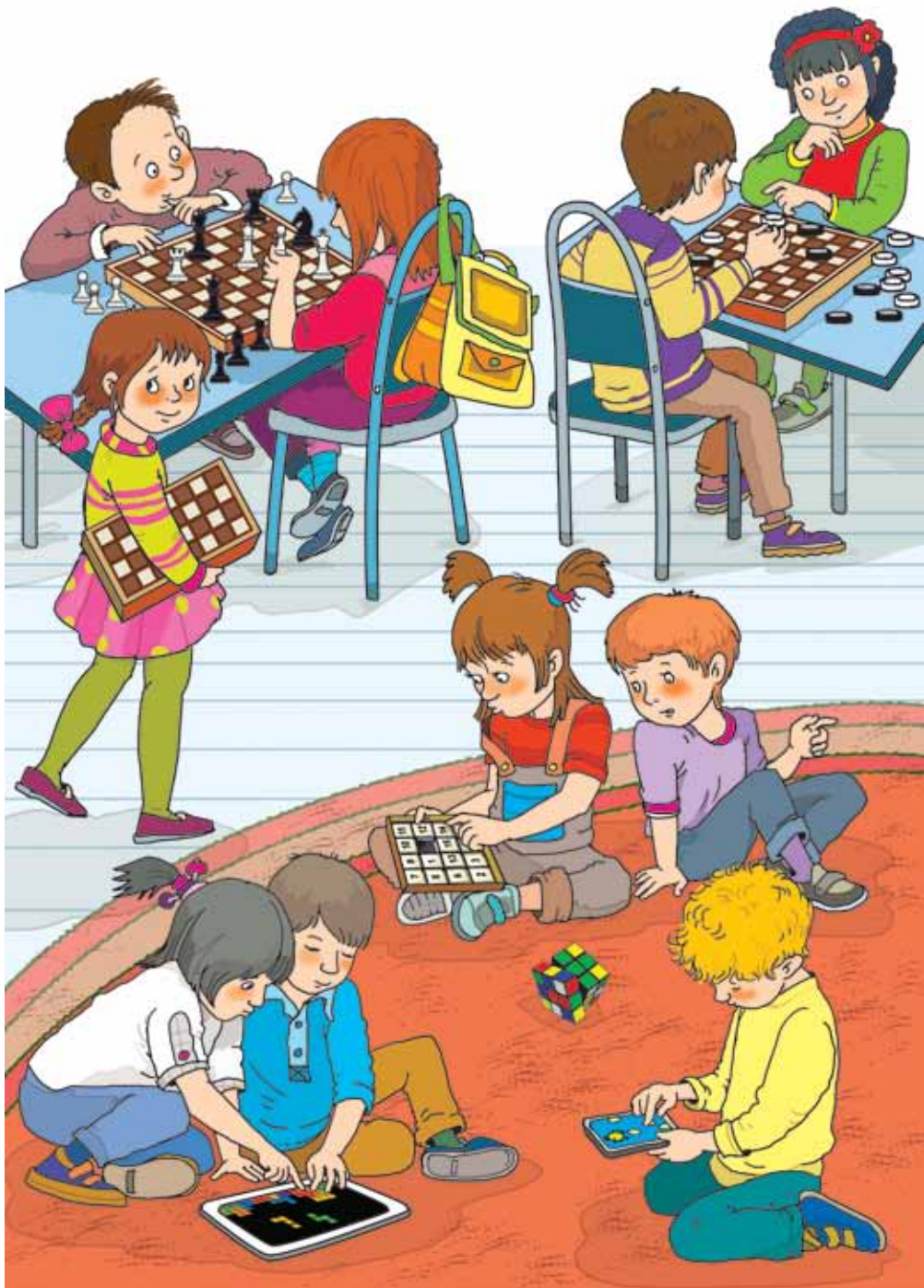
Розглядай малюнки та розповідай, чим вони тебе зацікавили. Слухай загадки, знаходь на малюнках відгадки. Розкажуй про свою улюблену гру.

У яких предметах є коло, квадрат, прямокутник, трикутник?

Які фігури використав художник, щоб намалювати малюнки?

У які ігри грають діти? У які ігри ви любляете грати у вільний час?

МИ ЛЮБИМО СПОРТ

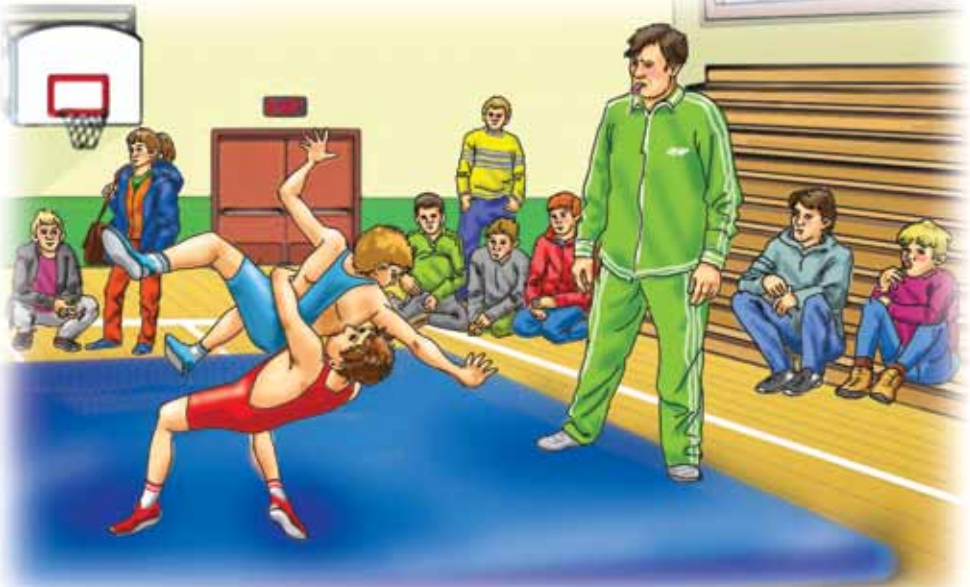
Сьогодні поговоримо про спорт. Розкажи про те, що ви робите на уроках фізкультури.

Що роблять діти на уроці фізкультури?

Які вправи любиш виконувати ти?

Якими видами спорту займаються діти?

Який вид спорту подобається саме тобі?

65, 66

У ЦИРКУ

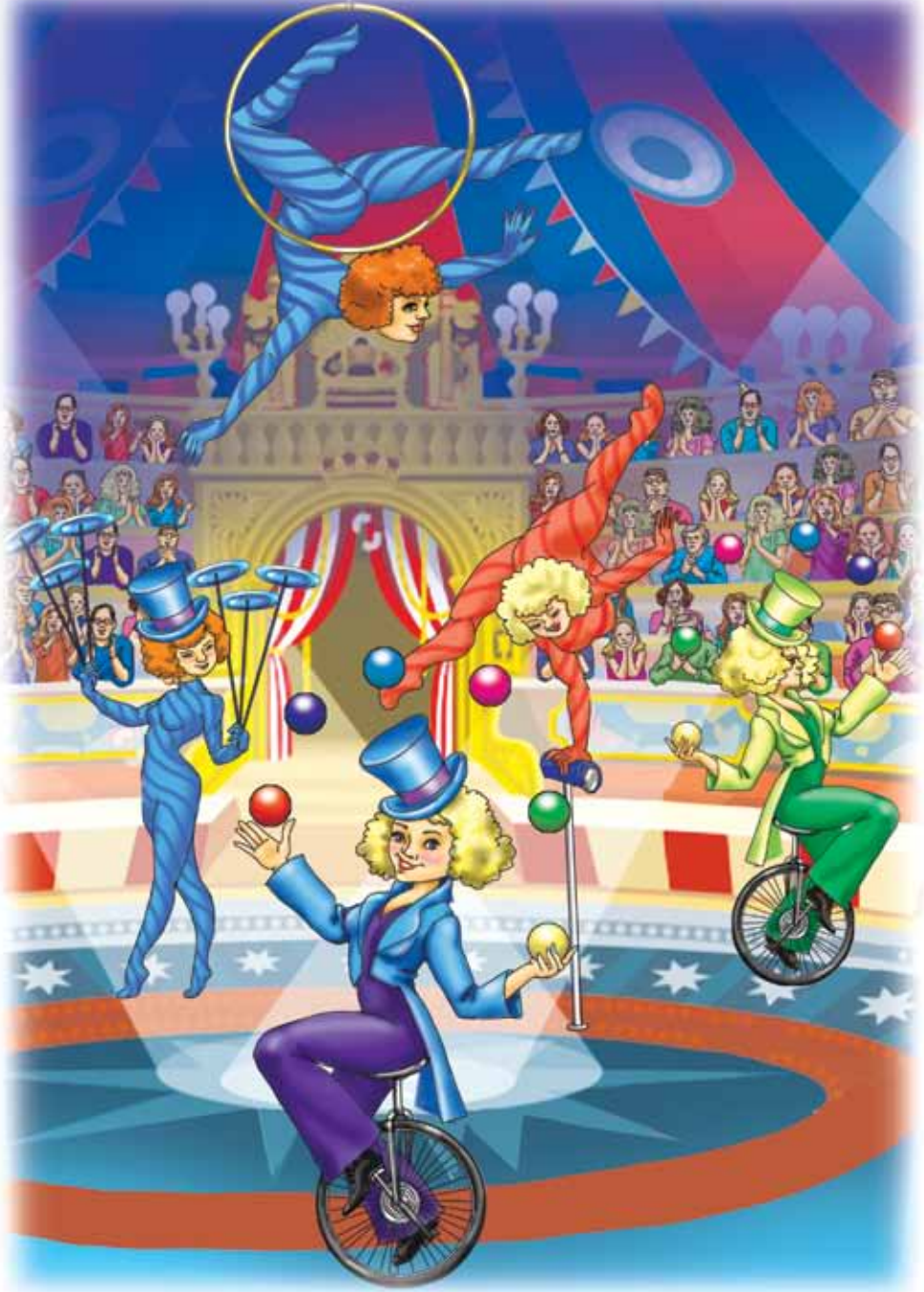
Чи бував (бувала) ти в цирку? Є хороша нагода поговорити про це. Слухай, розглядай малюнки, розповідай за ними.

Куди прийшли діти? Що вони бачать?

Хто зображений на малюнках? Назви їх румунською й українською мовами. Що цікавого ти помітив (помітила)?

Складіть діалог за малюнком.

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

Розповідай про те, як святкують день народження. Як ти будеш вітати друга чи подругу, що ти йому (їй) побажаєш?

У кого день народження? Як святкують діти? Як святкуєш свій день народження ти?

Що бажають діти імениннику? Що побажаєш імениннику ти?

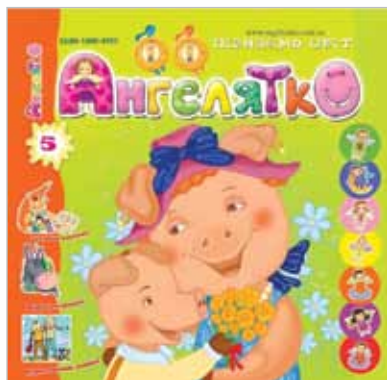

Хто що подарував?

ПРО ЩО ПИШУТЬ У ДИТЯЧИХ ЖУРНАЛАХ?

Дізнайся, які є дитячі журнали, про що в них можна прочитати. Розглядай їх, розповідай про те, що цікавого ти в них знайшов (знайшла).

Обкладинки яких дитячих журналів зображено на цих сторінках? Які з них ви читаете?

Дізнайся про День матері. Виготови своїми руками подарунки для мами й бабусі, вивчи для них вірш. Приготуйся їх вітати.

Хто кого обіймає?

Кого вітають діти?

Як ви привітаєте своїх матусь?

Хто (що) зображено на малюнках? Назви у кожному слові звуки та склади.

Час розповідати про те, як ти їздиш в гості до бабусі й дідуся, про що ти їм розповідаєш, як допомагаєш.

Куди приїхали діти? Хто їх зустрів?

Як дідусь із бабусею зустрічають онуків?

Послухай дитячу пісню-гру «Подоляночка». Виконай її разом зі своїми однокласниками.

74, 75

ЯКІ РОСЛИНИ Є СИМВОЛАМИ УКРАЇНИ?

Дізнайся, як називаються квіти українською мовою та які рослини є символами України. Упізнавай їх на малюнках, розповідай, які вони, де ростуть.

Квіти — це ромашки, маки, ... ,

Які квіти візьмуть для віночка дівчата?

Які рослини-символи України ти бачиш на малюнку?

Послухай вірш Анатолія Камінчука «Півники». Про яких півників у ньому йдеться?

76, 77

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КОЛОБОК»

Слухай українську народну казку «Колобок», розглядай малюнки, впізнавай героїв, розповідай її за малюнками та розіграй з однокласниками.

Які частини казки забув намалювати художник?

Кому із тварин колобок співав свою пісеньку? Назвіть звуки в назвах тварин.

Слухай про те, як зростати здоровими, як дбати про своє здоров'я. Поспілкуйся про це зі своїми однокласниками.

Що треба робити, щоб зростати здоровими?

Як ви дбаєте про своє здоров'я?

Які продукти вибере дівчинка?

ЛІТО НА ПОРОЗИ

Дізнайся, як називаються українською мовою літні місяці. Розповідай за малюнками про те, як працюють і відпочивають влітку.

Розкажи, що зображено на малюнках. Вимов звуки в назвах літніх місяців. Скільки складів у цих словах?

Що відбувається в кожному літньому місяці?

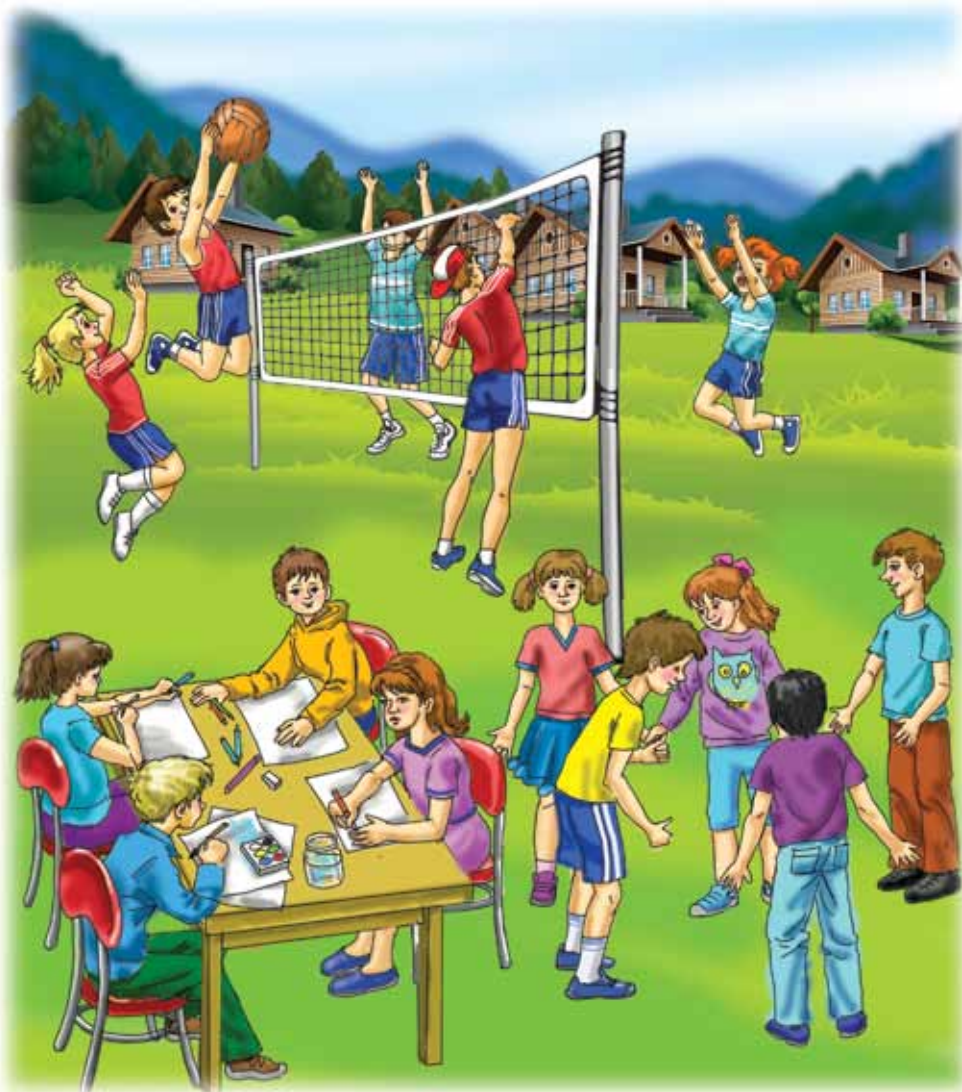
Розглянь малюнки.

У яких словах є звук [й]?

Настає час літніх канікул. Розглянь малюнки, розповідай за ними, як діти проводять літні канікули.

Як відпочивають діти в літньому таборі?

Розіграйте розмови дітей.

Як ти гадаєш, про що розповідає дівчинка?

Розіграйте телефонну розмову між донькою і татом.

84, 85

ЧОГО МИ НАВЧИЛИСЬ У ПЕРШОМУ КЛАСІ

Ти вже закінчуєш перший клас. Пригадай, що ти вивчив (вивчила). Упізнавай героїв, розіграй казки.

Розіграйте фрагменти казок у ролях.

Назви, що зображено на малюнках. Скільки складів у кожному слові? Вимов звуки в цих словах.

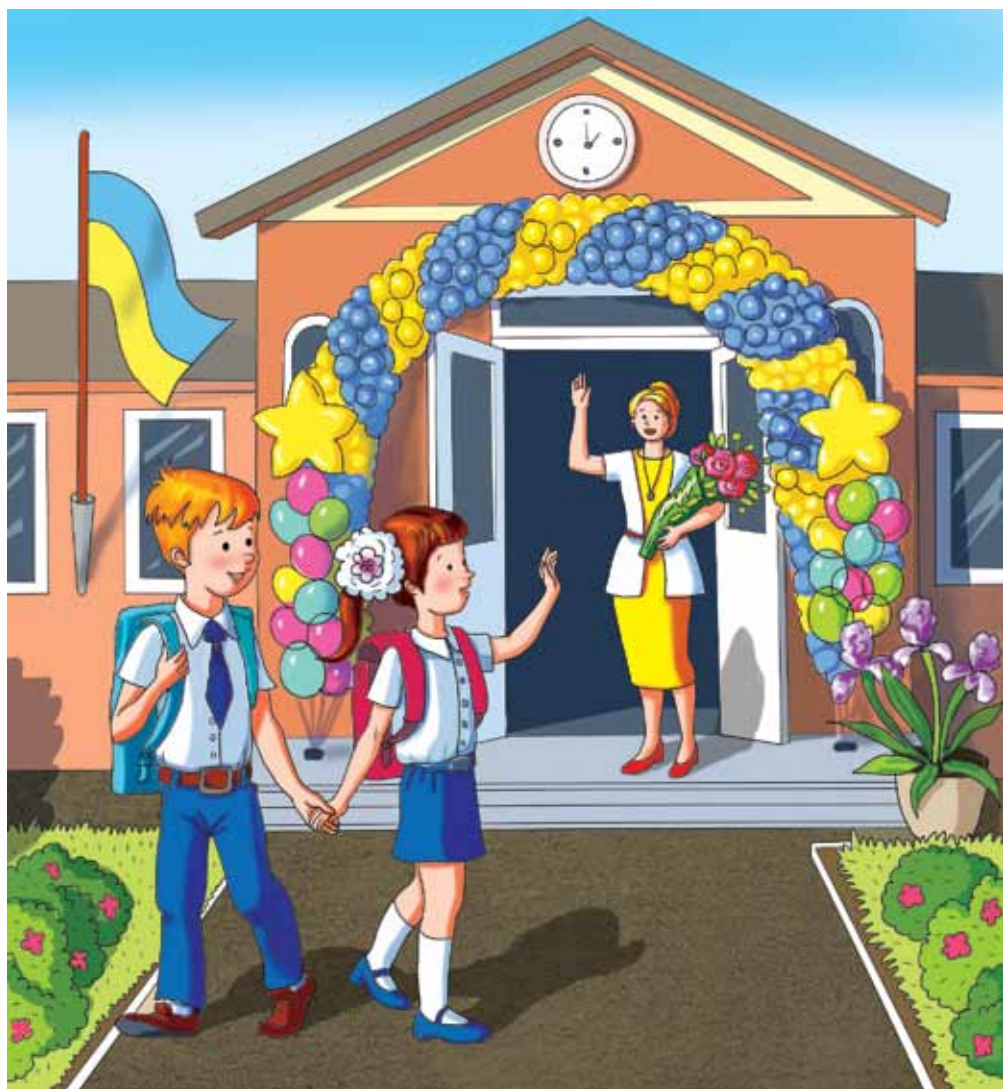

Які тварини зображено на малюнках? Яка з них бігає швидше, а яка повільніше?

Що зображено на фото? Що вище, а що нижче? Які це рослини?

ДО ПОБАЧЕННЯ, ШКОЛО! ЗДРАСТУЙ, ЛІТО!

Анатолій Костецький
Канікули! Канікули!
Співає все навколо.
Канікули, канікули,
Канікули у школі.

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ

Тексти для прослуховування, проговорювання, заучування напам'ять

До уваги вчителів! Блакитною зірочкою позначено вірші, рекомендовані для вивчення напам'ять, червоною — слова, які в румунській і українській мовах мають однакове (або схоже) звучання і значення.

Уроки 1, 2. «Українська народна казка “Рукавичка”»

Мовленнєва компетентність. Слухання аудіозапису казки «Рукавичка» або перегляд за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=GgXzVCV1nGQ>, розпізнавання слів-назв тварин, правильна вимова їх, використання у відповідях на запитання вчителя за змістом казки, під час театралізації. Увага до вимови звуків і слів: [д'] — дід; [й] — [і] — йди (іди); [ч] — рукавичка; [й] — зайчик-побігачик, йди; [ц':] — в рукавичці.

Рукавичка

(Українська народна казка)

Ішов дід лісом, а за ним бігла собачка, та й загубив дід рукавичку.

От біжить мишка, увішла в ту рукавичку та й каже:

— Тут я буду жити!

Коли це жабка плигає та й питає:

— А хто-хто в цій рукавичці?

— Мишка-шкряботушка. А ти хто?

— Жабка-скрекотушка. Пусти й мене!

— Іди!

От уже їх двоє. Коли біжить зайчик. Прибіг до рукавички та й питає:

— А хто-хто в цій рукавичці?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка. А ти хто?

— А я зайчик-побігачик. Пустіть і мене!

— Іди!

От їх уже й троє. Коли це біжить лисичка та до рукавички:

— А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка та зайчик-побігачик. А ти хто?

— Та я лисичка-сестричка. Пустіть і мене!

— Та йди!

Ото вже їх четверо сидить. Аж суне вовчик та й собі до рукавички, питається:

— А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик та лисичка-сестричка. А ти хто?

— Та я вовчик-братик. Пустіть і мене!

— Та вже йди!

Уліз і той. Уже їх п'ятеро.

Де не взявся — біжить кабан.

— Хро-хро-хро! А хто-хто в цій рукавичці живе?

— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик, лисичка-сестричка та вовчик-братик. А ти хто?

— Хро-хро-хро! А я кабан-іклан. Пустіть і мене!

— Оце лихо! Хто не набреде — та все в рукавичку! Куди ж ти тут увінеш?

— Та вже влізу, — пустіть!

— Та що вже з тобою робити, — йди!

Уліз і той. Уже їх шестеро, уже так їм тісно, що й нікуди. Коли це тріщать куці, вилазить ведмідь — та й собі до рукавички, реве й питається:

— А хто-хто в цій рукавичці живе?
— Мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик, лисичка-сестричка, вовчик-братик та кабан-іклан. А ти хто?

— Гу-гу-гу! Як вас багато! А я ведмідь-набрідь. Пустіть і мене!

— Куди ми тебе пустимо, коли й так тісно?

— Та якось будемо.

— Та вже йди, тільки скраєчку!

Уліз і ведмідь. Уже їх семеро.

Та так вже тісно, що рукавичка ось-ось розірветься.

Коли це дід оглядівся, — нема рукавички. Він тоді назад — шукати її, а собачка попереду побігла. Бігла-бігла, бачить — лежить рукавичка і ворухиться. Собачка тоді: «Гав-гав-гав!».

Звірі як злякаються, як вирвуться з рукавички — так усі й порозбігалися лісом.

Прийшов дід та й забрав рукавичку.

Словничок: рукавичка — mănușică; плигає — sare; та вже йди — dar vino; де не взявся — de unde s-a luat; кабан-іклан — mistrețul-iclan.

Уроки 3, 4. «Заєць і зима»

Мовленнєва компетентність. Слухання або перегляд казки «Заєць і зима» (За Тетяною Винник) (<https://www.youtube.com/watch?v=о6qsT9eRi2o>), формулювання відповідей на запитання вчителя за її змістом, переказування фрагментів казки, повторення реплік героїв під час театралізації. Увага до вимови звуків і слів: [ц'] — заєць; [х] — зітхнув, вдихнув; [г] — голосно, на допомогу; [л':] — гілля, гілляччя.

За Тетяною Винник

Заєць і зима

(Казка)

Заєць прокинувся від голосного «Б-ррр!».

«Б-ррр!» — почув він знову і сполохано насторожив вуха.

— Це в мене в животі! — полегшено зітхнув заєць. І від гарячого заячого подиху пішов легенький пар.

Заєць жадібно вдихнув морозяне повітря і йому здалося, що його живіт прилип до спини.

— Я не їв сім днів! — подумав заєць і висунув носа з-під соснового гілля, під яким сьогодні ночував.

— Треба шукати харчі, — подумав заєць.

— Привіт, друже! — швидко говорила білка, стрибаючи з гілки на гілку. — У мене біда!

— Чим зможу — допоможу! — мовив заєць.

— Моя молодша донька Гаша в снігу загубила шишку, а знайти її не можемо!

— Не плач, сусідко, ось твоя шишка! — вигукнув заєць і протягнув білочці шишку.

— Дякую тобі, друже, за допомогу!

Біжить заєць лісом, тремтить від холоду. А ж ось чує:

— Зайчику, зайчику, допоможи!

Це був голос старої ялини, яка протягнула до нього своє гілляччя.

— Я поспішаю! — вигукнув заєць спочатку, але потім щось його зупинило. — Чого вам, бабуню?

— У мене сьогодні день народження, а я не можу й намиста вдягнути, — засумувала кроною ялина. — Віднесла його метелиця аж до самої річечки, а я туди вже не дійду!

Заєць швиденько приніс бурштинове намисто, зроблене із смоли.
— Нахилийте голову, бабуню!
— Дякую тобі, зайчику, за допомогу!
Біжить заєць, тремтить. Коли назустріч йому синичка летить і слізьми заливається.

— Зайчику, рідненький! Допоможи! Мого сина снігом привалило під стріхою лісника.

Заєць швидко допоміг синиччиному синові вибратися з-під снігу. Щаслива синиця дякувала зайцю. Але він вже безсилий впав на землю.

— Невже мене нема?! — подумав заєць, коли спробував поворухнути лапою.

Заєць розплющив очі, а перед ним лежала морквина.

— Це тобі подарунок! — мовив лісник.

Заєць підняв на нього очі і чхнув. Хворий заячий вигляд розчулив лісника.

— Ти добрий заєць! — усміхнувся лісник. — Ти допоміг і білці, і старій ялині, і синиці, хоч тобі самому потрібна була допомога. За це я тобі дам стільки моркви, що тобі вистачить до кінця зими!

Словничок: сполохано — speriat; жадібно вдихнув — cu lăcomie a respirat aerul; харчі — hrană; гілляччя — ramuri; бурштинове намисто — mărgele din chihlimbar; тремтливий голос* — glas* tremurător; снігом привалило — zăpada l-a acoperit; під стріхою — sub streșină; швидко — imediat; розчулив — l-a impresionat.

Уроки 5, 6. «Їжа»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв й ознак продуктів харчування та їжі, слів-назв дій, пов'язаних із вживанням їжі, використання їх у різних граматичних формах під час відповідей на запитання вчителя та однокласників, складання діалогів, у повсякденному житті. Увага до вимови звуків і слів: [x] — хліб; [йі] — їжа, їмо, їдять; [x] — [г]: хліб — пиріг; [т'] : тістечка; [ч'] — калачі, у печі.

Як харчуються українці

У кожного народу є свої традиції харчування. Українці, як і румуни, їдять страви з м'яса, риби, молока, крупів, овочів і фруктів. Готуючи їжу, вони варять, смажать, тушкують, заквашують, сушать. Також вони люблять страви національних кухонь інших народів: грузинської — шашлики, хачапурі; китайської — локшину, чай, мариновані овочі; італійської — піцу, спагеті тощо.

*Я печу, печу, печу

Я печу, печу, печу
Діткам всім по калачу.
Маком я їх потрушу,
В піч гарячу посаджу.

Випікайтесь, калачі,
У натопленій печі.
Буду діток я скликати,
Калачами частувати.

Г. Демченко

Загадки

Морква, біб і цибулина,
Бурячок і капустана,
Ще й картопля — шусть у горщик.
Зваримо смачний ми ... (Борщик)

До дітей на кожне свято
Просять в гості завітати,
Бо солодкий і смачний.
Здогадались, хто такий? (Торт)

Словничок: страви — bucate; крупи* — crupe*; тушкувати — a înăduși; квасити — a mura; маком* потрушу — presăr cu mac*; натоплена піч — cuptorul e înfierbântat; частувати — a servi, a ospăta.

Уроки 7, 8. «Як хліб іде до нашого столу?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв та ознак хлібобулочних продуктів, слів-дій, пов'язаних із приготуванням виробів, уживання лексики в різних граматичних формах під час відповідей на запитання вчителя та однокласників, складання діалогів, у повсякденному житті. Слухання казки «Про золоту Зернину», переказування уривків, формулювання відповідей на запитання за змістом казки. Увага до вимови звуків і слів: [х] — хліб; [й] — чорний, білий; [йі] — їжа, їмо, їдять; [йа] — рум'яний; [х] — [г]: хліб.

Про золоту Зернину

(Казка)

Жила собі золота Зернина. Лежала вона у засіку і мріяла про те, яку користь вона може принести людям.

— Іди скоріш у поле і зарийся в землю, — почула вона чийсь голос.

Послухала Зернина, побігла у поле, зарилась у землю та й заснула.

Прокинулась вона вранці, а в неї на маківці зелені росточки.

Обдивилась Зернина навкруги, а поряд багато-багато таких росточків. Усе поле з чорного перетворилось на зелене.

Росла Зернинка, росла і перетворилась на зелену стеблину з колоском. Колосок під жарким сонцем пожовтів. Поле із зеленого перетворилося на золоте. Незабаром по полю пішли комбайни, і Зернина разом зі своїми братиками і сестричками потрапила на тік. Потім у млин. Тут із золотої вона стала білим борошном. Потім її повезли на хлібокомбінат і спекли великий рум'яний коровай.

Кожна зернина, хоч і мала, але дорога, тому що це хліб.

*Прислів'я

Хліб — усьому голова.

Хочеш їсти калачі — не сиди на печі.

На чорній землі білий хліб родить.

Без хліба нема обіду.

Пиріг

Ріжем яблука,

Луцим горіх —

Мама пече нам святковий пиріг.

Пахне пиріг

Колосками пшеничними,

Росами ранніми й опівнічними,

Піснею трактора,

Дощиком лагідним, сонцем ранковим,

Обіднім і західним.

Олег Орач

Словничок: елеватор* — elevator*; у засіку — în hambar; заритися у землю — a se scufunda în pământ; маківка — vârî; росточки — muguri; тік — grânar, млин — moară; лущити — a desface.

Уроки 9, 10. «Який буває посуд?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв та ознак посуду, вживання їх у різних граматичних формах під час відповідей на запитання вчителя та однокласників, у повсякденному житті. Увага до вимови звуків і слів: [л'] — кастрюля; [й] — чай, чайник; [ц':] — звуться; [йа] — дерев'яний; [т'] — доглядають.

Вони у кожному домі є
Й призначення мають своє:
Чайник — чай заварити,
Чашки — чаю попити,

Друшляк — вишні помити,
Каструля — борщик зварити.
Миски, тарілки і блюда —
Усі вони посудом звуться.

Посуд

Посудом люди користувалися з давніх часів. Спочатку він був дерев'яним. Через деякий час з'явився посуд зі скла — скляний, з металу — металевий та інший. Люди дуже дбайливо ставляться до посуду, тому що він може битися. За посудом доглядають: миють, чистять, протирають, щоб він був завжди чистим і щоб з нього приємно було їсти.

Як треба доглядати за посудом? Спочатку тарілки і чашки звільняють від залишків їжі, а потім миють гарячою водою з милом чи іншими миючими засобами. Після цього посуд прополіскують, ставлять у сушку або витирають і прибирають у шафу.

Загадки

Не слон, а носик має, не паровоз, а пар пускає. (*Чайник*)

Сама не їм, а всіх годую. (*Ложка*)

Зуби є, та не жує, а жувати всім дає. (*Виделка*)

Хто всім нам хліб ділить? (*Ніж*)

Має рот і одне вушко,

Хто така, вгадали? (*Чашка*)

Словничок: призначення — folosire; друшляк — strecurătoare; дбайливо — cu grijă; миючі засоби — detergenți; прополіскують — clătesc.

Уроки 11, 12. «Смачного!»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння фраз, пов'язаних із вживанням їжі, використання їх під час відповідей на запитання, складання діалогів, у повсякденному житті. Увага до вимови звуків і слів: [йу] — *снідаю, обідаю, вечеряю*; [н'] — *сніданок*; [йо] — *йогурт*.

*Молоко

Молоко дає нам сир,
Вершки, масло і кефір,
Йогурт, ряжанку, сметану,
Добавляють в кашу манну.

До вподоби воно всім —
Здоровішаємо з ним!
Молоко вживайте зранку —
Кращого нема сніданку.

Людмила Дзвонюк

* * *

Годі, діти, бігати
Гратись у дворі!
Час уже обідати нашій дітворі.

Коржички гречані,
Пиріжки з капустою,
Свіжі та рум'яні.

Ми не гаєм часу марно —
Руки миємо дуже гарно,
Витираємо, як слід,
І сідаєм за обід.

Другу страву подали —
Руки вгору підвели:
— Дайте нам добавки —
М'яса та приправки!
А на третє в нас — компот.
І компот — одразу в рот!
Забирайте тарілки!
Все поїли малюки.

Наталія Забіла

Словничок: вершки — frișcă; ряжанка — lapte acru; до вподоби — după gust; гречані — din hrișcă; приправка — mirodenii.

Урок 13. «Напої»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв та ознак напоїв, використання їх під час відповідей на запитання, складання діалогів, у повсякденному житті. Увага до вимови звуків і слів: [йе] — п'є; [л'], [с'] — кисіль, коктейль; [й] — чай, коктейль, напій.

Мама в будь-яку погоду
П'є з криниці чисту воду.
Тато — соки п'є весь час.
А бабуся — хлібний квас.
Полюбляє дід Федот
З холодильника компот,
А Василько, братик мій, —
Мандариновий напій.
А що я люблю? Вгадай!
Запашний, солодкий (чай).
Ігор Січовик

Господині-сороки
Варили соки:
З ожини, малини,
Ще й з винограду,
Із яблук та груш
Із фруктового саду.

Словничок: в будь-яку погоду — în orice timp; весь час — tot timpul; полюбляє — iubește; холодильник — frigider; запашний — mirositor; ожина — mure.

Урок 14. «У шкільній їдальні»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння фраз, необхідних для використання у шкільній їдальні, вживання їх під час відповідей на запитання, у повсякденному житті. Увага до вимови звуків і слів: [йу] — снідаю, обідаю; [йі] — їдальня, їжа, їдять; [н'] — сніданок.

Правила поведінки у шкільній їдальні

1. Перед тим, як зайти в їдальню, не забудьте ретельно вимити руки.
2. Намагайтеся не пролити на себе або сусідів гарячий суп або чай.
3. Під час їжі дотримуйтеся тиші: не розмовляйте голосно, не чавкайте, не дуйте на гарячі страви, не стукайте виделками та ложками по тарілці або чашці.
4. Якщо ви забруднилися, скористайтеся серветкою або носовою хусткою.
5. Не забудьте після їжі прибрати за собою посуд.
6. Будьте ввічливими: побажайте смачного вашим однокласникам, подякуйте працівникам їдальні.

Словничок: ретельно — insistent; намагайтеся — stăruți-vă; скористайтеся серветкою* — folosiți-vă de șervețele*.

Уроки 15, 16. «Українська народна казка “Лисиця і Журавель”»

Мовленнєва компетентність. Слухання казки «Лисиця і Журавель» у прочитанні вчителя або за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=QBhaddofPtk>, перегляд за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=f21gi0cXoKU>, формулювання відповідей на запитання вчителя під час аналізу почутого й побаченого; переказування, театралізація. Увага до вимови звуків і слів: [л'] — журавель; [н'] — кумонько, нічим; [дз'] — дзьоб; [ййі] — її.

Лисиця і Журавель (Українська народна казка)

Жили собі Лисиця і Журавель. Одного разу зустрілися вони в лісі та й подружилися. От Лисичка і кличе Журавля до себе в гості:

— Приходь, Журавлику, чим хата багата, тим і пригощу.
Прийшов Журавель, а Лисичка наварила кашки з молочком, розмазала її по тарілці та й поставила перед гостем:

— Їж, кумоньку, не погордуй! Сама варила.

Журавель стук-стук дзьобом — нічого не взяв. А Лисичка тим часом лиже і лиже кашку, аж поки сама все не з'їла.

А коли кашки не стало, вона й каже:

— Вибач, кумцю, більше не маю чим пригостити.

— Дякую, — відповідає Журавель. — Приходь, Лисичко, тепер ти до мене в гості.

— Добре, кумоньку, прийду, чому не прийти, — мовить Лисичка.

На другий день приходять Лисичка, а Журавель наварив м'яся, бурячків, квасольки, картопельки. Порізав усе це на дрібні шматочки, склав у високий глечик.

— Їж, кумасю! Не погордуй, люба моя, — припрошує Журавель.

Лисичка до глечика — голова не влазить. Вона то поспробує лапкою, то понюхає — нічого не виходить. А Журавель їсть собі шматок за шматком, поки всього не виїв. А потім і каже:

— Вибачай, кумонько, а більше пригостити нічим.

Розсердилася Лисичка, навіть не подякувала за обід. Відтоді й перестала Лисичка з Журавлем дружбу водити.

Словничок: чим хата багата, тим і пригощу — *te servesc cu tot ce am mai bun în casă*; не погордуй — *nu te fuduli*; перестала дружбу водити — *a rupt prietenia*.

Уроки 17, 18. «Які тварини називаються свійськими?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв свійських тварин і їхніх ознак, уживання в різних граматичних формах під час відповідей на запитання вчителя й однокласників, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [с'] — *свійські, сіно*; [ц'] — *вівця*; [н'] — *кінь, ягня*; [т'] — *доглядають*.

Як тварини стали свійськими

(Віршована казка)

Одного разу до людини
Прийшли знайомитись тварини.
Найпершим кінь почав просити:
«І-го-го! Я буду в полі все робити».
«Му-му!» — корова буде молоком поїти.
«Гав-гав!» — собака хату боронити.
«Бе-бе!» — вівця вам вовну буде віддавати,
У теплий одяг одягати.
«Ко-ко!» — нести яєчка курка обіцяла,
«А хто ж будити буде зранку нас?» — спитала.
«Ку-ку-ріку!» — озвався півень — буду я!
Найперша пісенька моя!
І з того часу ці тварини
Допомагають жити людині.

Словничок: кінь — *cal*; корова — *vacă*; козеняток — *ieduți*; пречудова — *foarte minunată*.

Уроки 19, 20. «Що таке “свійські птахи”?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв та ознак свійських птахів, вживання їх у різних граматичних формах під час відповідей на запитання вчителя та однокласників, вивчення напам'ять. Слухання казки «Ведмедик і Курчатко», розгляд малюнків до неї, переказування казки за малюнками. Увага до вимови звуків і слів: [г] — *господарський*; [ч] — *качка, каченята, індичка*; [шч] — *щипають*.

Свійські птахи

Свійські птахи — це кури, індики, качки, гуси. Вони живуть на господарському подвір'ї і влітку виводять діток: курка — курчат, качка — каченят, індичка — індичат, а гуска — гусенят.

Ведмедик і Курчатко

(Казка)

Жив-був у лісі Ведмедик. Якось одного разу вибіг він із лісу і несподівано зустрів Курчатко. Курчатко злякалось і заховалось від нього, проте Ведмедик сказав: — Не бійся мене, Курчатку, я хочу з тобою дружити.

Тоді Курчатко вибігло зі схованки, і вони гралися разом. У Ведмедика був м'ячик. Вони кидали його одне одному. А потім гралися у схованки. Курчатко ховалось, а Ведмедик його шукав. А коли прийшов вечір і настала пора лягати спати, матуся дозволила Ведмедикові ночувати разом з Курчатком у курнику. Мама Курка довго розповідала дітям цікаві казки.

* Півник

Любить наш півник усім на світанку
Гречно бажати: «Доброго ранку» —

Курочці, гусочці свинці і качці,
Котику Мурчику та ще й собачці.

Олена Плавенчук

*Йде поважно мама-квочка,
А услід — м'які клубочки.
Покотилися мерщій,
Щось пищать навперебій!

Словничок: несподівано — pe neprins de veste; у схованки — de-a ascunselea; курник — poiată; клюють — ciupesc.

Уроки 21, 22. «Домашні улюбленці»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв та ознак домашніх тварин і птахів, слів-назв дій та ознак дій, правильне вживання їх під час відповідей на запитання вчителя й однокласників, вивчення напам'ять віршів. Увага до вимови звуків і слів: [г] — *палуга, Гоша*; [и] — *цуцик*; [к'] — *кіт*.

* Цуцик

Цуцик, цуцик — кущий хвіст!..
Він цукерки гарно їсть.
Він на задні лапки стане —

Дуже високо дістане.
З'їм одну цукерку сам,
Другу цуцику віддам.

Андрій М'ястківський

Гоша

В нас були недавно гості,
мама каву подавала,
танцював ламбаду Костя,
Владка віршики читала,

а старий папуга Гоша
все казав:
— Ласкаво прошу!..
Наталка Поклад

Рексова обнова

Мама й тато дивувались:
«Чудасія з Рексом сталась!
Був рудий з хвоста до брів,
А тепер, бач, — побілів!
Може, песик захворів?
Може, треба лікарів?
Сто уколів надзвичайних?
Операцію негайну?
Бідний Рексик — ну і ну! —

Непереливки ж йому.
Позирає на Мишка,
Свого ліпшого дружка.
А Мишкові що казати?
Він зітхає винувато:
«Рекс нічим не захворів.
І не треба лікарів...
Я його пофарбував,
Аби Рекс обнову мав...».

О. Савчук

Словничок: цуцик — саџелуџ; каву подавала — а servit cafea; з буди — din colibă; муркоче — toarce; обнова — haină nouă; чудасія — minunăție; сто уколів надзвичайних — o sută de injecții neobișnuite; операцію* негайну — operație* urgentă; позирає — privește; зітхає винувато* — oftează vinovat*.

Урок 23. «Українська дитяча пісня “Два півники”»

Мовленнєва компетентність. Слухання аудіозапису пісні «Два півники» або за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=TklqQFaomM4>, формулювання відповідей на запитання вчителя за змістом, вивчення напам'ять, театралізація. Увага до вимови звуків і слів: [п'] — півники; [г] — [х] — горох; [н'] — татусенько, матусенька.

*Два півники

Слова народні, музика Василя Верховинця

Два півники, два півники
Горох молотили.
Дві курочки-чубарочки
До млина носили.
Цап меле, цап меле,
Коза насипає,
А маленьке козенятко
На скрипочці грає.
Танцюй-танцюй, козуленько,
Ніженьками туп-туп,
Татусенько з матусенькою
Принесуть нам круп-круп.
А вовчок-сірячок
З лісу виглядає
Та на біле козенятко
Скоса поглядає.

Словничок: горох молотили — împlăteau mazărea; до млина носили — duseau la moară; цап меле — țapul macină; коза насипає — capra toarnă; на скрипочці грає — cântă la vioară, la scripcă; принесуть круп — vor aduce crupe; скоса поглядає — se uită chiorăș.

Урок 24. «Українська народна казка “Котик і півник”»

Мовленнєва компетентність. Слухання аудіозапису казки «Котик і півник», відповіді на запитання вчителя за змістом, театралізація. Увага до вимови звуків і слів: [п'] — півник; [л'] — поклюю; [н'] — швиденько, пісенька, виглянь; [ц':] — повернеться.

Котик і півник

(Українська народна казка)

Були собі котик та півник. Котик на скрипочці грає, а півник пісеньки співає. Котик йде їсти добувати, а півник вдома сидить та хати глядить. Котик, йдучи, наказує півникові:

— Ти ж тут нікого не пускай, та й сам не виходь, хоч би хто й кликав.

— Добре, добре! — каже півник. Замкне хату та й сидить, аж поки котик повернеться.

Одного разу, коли котика не було вдома, прийшла до півника лисиця та й надумала його обманути. Підійшла до віконця й каже:

— Півнику, півнику, виглянь у віконце!

У мене золота пшениця, холодна водиця.

А півник їй відповідає:

— То-ток, то-ток, не велів коток!

Бачить лисиця, що півник її не слухає, прийшла раз уночі, насипала півникові попід вікном пшениці, а сама заховалася за кущем.

Пішов котик, а півник подивився у віконце, побачив розсипану пшеничку та й міркує:

— Швиденько поклюю, ніхто мене не побачить, то й котикові не скаже.

Тільки півник за поріг вийшов, а лиска його схопила та й помчала.

Півник кричить:

— Котику-братику,

Несе мене лиска

За високі гори, за темні ліси.

Порятуй мене!

Котик поки почув, то вже й спізнився лиску доганяти. Вернувся додому та плаче, а потім узяв скрипку, писану торбу та й пішов до лисиччиної хатки. А в лисиці було чотири дочки та один син.

Зібралася стара лисиця на влови, а дітям наказала нікого не пускати, півника глядіти та окріп гріти, щоб, як повернеться, їжу варити. А котик підійшов під вікно та й почав грати й приспівувати:

— Ой у лиски, в лиски новий двір

Та чотири дочки на вибір,

П'ятий синок ще й Пилипок.

Вийди, лисе, подивися:

Чи хороше граю!

От найстарша лисичівна не втерпіла та до менших:

— Ви тут посидьте, а я піду подивлюсь, що воно там так гарно грає?

Тільки вона вийшла, а котик її схопив та в писану торбу. А сам знову грає:

— Ой у лиски, в лиски новий двір

Та чотири дочки на вибір,

П'ятий синок ще й Пилипок.

*Вийди, лисе, подивися:
Чи хороше граю!*

Не втерпіла й друга лисичівна та й собі вийшла, а він і ту схопив та в писану торбу. Так усіх лисенят виманив. А потім почепив торбу на сухій вербі, сам у хату, знайшов півника, розв'язав, взяли вони вдвох усю лисиччину страву поїли, окріп із горщика вилили, а самі втекли додому. Відтоді півник завжди слухав котика.

Словничок: їсти добувати — *să găsească mâncare*; хати глядить — *să îngrijească casa*; наказує — *dă ordin*; хоч би хто й кликав — *cineva să mă cheme*; надумала його обманути — *s-a gândit să-l amăgească*; не велів коток — *a interzis*; міркує — *gândește*; помчала — *s-a mișcat*; писану торбу — *o turbincă frumoasă*; окріп — *ară fierbinte, uncrop*; лисичівна — *vulpița, fiica vulpii*; виманив — *l-a ademenit*; почепив — *l-a prins*; відтоді — *de atunci*.

Урок 25. «Чому книжка — наш друг?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів і словосполучень книга, вірний друг, мудрий друг, з'явилася, навчає, друкують, спонукальних дієслів любімо, шануймо, читаймо, спостереження за словами, протилежними за значенням: довго — швидко, вживання лексики під час відповідей на запитання вчителя та однокласників, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [г] — книга; [й] — мудрий, вірний, читаймо; [д'] — дізнаємося; [с'] — усього.

Що ти знаєш про книгу?

Книга — це мудрий і вірний друг, який супроводжує людину протягом усього життя. Із неї ми дізнаємося багато цікавого. Книга навчає нас рідної мови, вчить розуміти велику силу слова. Чи знаєш ти, як з'явилася книга?

Дуже давно, багато століть тому, книжки писали спеціальні люди — писарі. Вони старанно виводили кожну букву, тому одну книжку писали дуже довго.

Зараз книги друкують на сучасних верстатах дуже швидко. І створюються книжки з дуже яскравими і цікавими малюнками, щоб діти їх залюбки читали.

Книги треба берегти, бо це праця багатьох людей і джерело наших знань. Любімо ж книгу, читаймо вдумливо, з повагою до тих, хто пише нам твори і створює книжки.

*Прислів'я

Книга — твій друг, без неї — як без рук.

Золото добувай із землі, а знання з книг.

Книга вчить, як на світі жити.

Словничок: мудрий друг — *prieten înțelept*; велика сила слова — *marea putere a cuvântului*; багато століть тому — *cu multe secole în urmă*; старанно виводили — *scriau stăruitor*; займало дуже багато часу — *a luat mult timp*; створюються — *sealcătuiesc*; вдумливо — *gânditor*.

Урок 26. «Мандрувала книжечка по лісі»

Мовленнєва компетентність. Слухання аудіозапису вірша Лесі Храпливої-Щур «Мандрувала книжечка по лісі», відповіді на запитання вчителя за змістом і малюнками, складання діалогів, театралізація. Увага до вимови звуків і слів: [г] — [х] — горіх; [л'] — ліс; [д'] — дякую; [с'] — хтось.

Мандрувала книжечка по лісі

Мандрувала книжечка по лісі.
Жовте листя падало до ніг.
Вийшла білка, сіла на горісі:
— Заходи до мене! — Дам горіх!

— Дякую! — сказала чемно книжка, —
Певне, добрий твій горіх на смак,
Та спішу, аж заболіли ніжки,
До дітей я поспішаю так.

Мандрувала книжечка по полі,
Хом'ячки їй заступили путь:
— Ти куди спішиш? Та лиш поволи!
Пиріжки у нас у ямці ждуть!

— Дякую! — сказала чемно книжка, —
Пиріжки смачні пізніше з'їм!

А тепер спішу, аж гнуться ніжки,
Дітям радість принести усім!

Мандрувала книжка вулицями.
Вулиці зеленим світлом: блим!
— Походи та прогуляйся з нами!
Ти куди спішиш, та ще за чим?

Але книжка поспішала далі,
Де з віконця, з-поза занавіс,
Вже давненько діти виглядали,
Щоб їм книжку хтось нову приніс.

При столі засіли в крузі діти,
Книжечку читали цілий день.
За вікном осінній віяв вітер,
Бився дощ об шибку: брень! — та брень!

Леся Храплива-Щур

Словничок: мандрувала — a călătorit; хом'ячок — hârciog; з-поза занавіс — de după perdele.

Уроки 27, 28. «Птахи — це наші пернаті друзі»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв та ознак птахів, слів-дій, вживання їх у мовленні, вивчення напам'ять вірша. Увага до вимови звуків і слів: [р'] — *снігурі*; [ц'] — *синиці, горобці*.

Чистомовка

Pi-pi-pi — червоногруді снігурі.
Ці-ці-ці — гомінкі синиці.
Чик-чик-чик — прудкий горобчик.
Ро-ро-ро — завжди твори добро.

*Дятел

По рецепту на базарі
Дятел вибрав окуляри,
Натягнув собі на ніс,
Полетів трудитись в ліс.
У осінню хмуру пору

Хитрий жук зашивсь під кору,
Дятел глянув, сів на сук,
Носом тук — і згинув жук.
От які-то окуляри
Вибрав дятел на базарі!

Михайло Стельмах

Сорока-білобока

У сороки-
Білобоки
П'ять малят-сороченят.
Усі чисто
Хочуть їсти.
Треба всім їм дати лад.
От сорока-
Білобока

Поскакала на поріг
І до хати
Працювати
Поскликкала діток всіх.
Цей, здоровий,
Носить дрова,
Той, швидкий, пшоно товче...
Третій в чашку

Цідить бражку,
А малий млинці пече.
Тільки п'ятий
Хоче спати,

Помагати не біжить, —
У садочку
В холодочку
Ліг на травці та й лежить.
Наталія Забіла

Словничок: під стріхою — sub streșină; кубельця — cuiburi; скрізь — peste tot; дати лад — a pune în ordine; пшоно товче — risează meiі; цідить бражку (квас) — scurge mustul.

Уроки 29, 30. «Йде весна»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів і фраз, пов'язаних з приходом весни, вживання їх у мовленні, слухання текстів «Настає весна» та «Як закликали весну», формулювання запитань і відповідей за текстами, вживання дієслів у наказовому способі: *прийди, летіть, спішіть*; вивчення напам'ять веснянки. Сприймання віршованої казки Наталії Забіли «Сорока-білобока», переказування, театралізація. Увага до вимови звуків і слів: [д'] — *дякують*; [л'] — *земельку*; [н':] — *останній*.

Настає весна

Вже розтає останній сніжок і сонячні промінці зігрівають землю. Розквітають перші весняні квіти: підсніжники, проліски, первоцвіти. Ще лежить сніг, а вони тягнуть свої голівки до сонечка, ніби дякують йому за тепло і світло. Які вони гарні! Незабаром пахощі квітів наповнять ліс, залунають дзвінки пташині співи. Яка чудова пора року — весна!

Прислів'я

Весняний день рік годує.
Проспиш весною — заплачеш зимою.

Весна

Грає сонце промінцями,
Білий сніг стає струмками,
І, співаючи, струмки
Шлях знаходять до ріки.
Михайло Стельмах

Верба

Тане сніг, течуть струмки,
Ожива травичка,
І до сонця гілочки
Простяга вербичка.
І м'якенькі, як пушок,
Ніжні і шовкові
Ніжно дивляться з гілок
Котики вербові.
Катерина Перелісна

Як у давнину весну закликали

У давнину в Україні був звичай закликати весну. Як тільки сходили сніги, матусі випікали печиво у формі пташок, а діти йшли з ним у поле і там віршами звертались до весни. Ці вірші називаються веснянки.

*Веснянка

— Ой весна, весна — днем красна,
Що ж ти, весно, принесла?
— Принесла я вам літечко,
Щоб родилося житечко.

Словничок: підсніжники — ghiocsei; первоцвіти — brândușe; тягнуть свої голівки — își întind cărușoarele; пахощі квітів — brațe de flori; залунали — au răsunat; закликали — au chemat.

Урок 31. «Тарас Григорович Шевченко»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів і фраз, пов'язаних із вшануванням класика української літератури — Тараса Григоровича Шевченка, вживання їх у мовленні для висловлення думки, слухання поезій, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [г] — Григорович; [і] — ім'я; [й] — рідний, йдуть; [т'] — співають.

Тарас Григорович Шевченко

Чи знаєш ти, чому в Україні кожного року вшановують Тараса Григоровича Шевченка?

Це був великий український поет, який дуже любив свій народ і боровся за те, щоб прості люди жили добре. А ще він писав вірші. Збірка поезій Тараса Шевченка називається «Кобзар».

*Я маленький хлопчик,
Сьомий рочок маю,
Але про Шевченка
Вже багато знаю.
Уляна Кравченко

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть.
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.
Тарас Шевченко

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.
Тарас Шевченко

Словничок: вшановувати — a onora; хрущі гудуть — gândacii de mai zbârnaie; плугатарі* — plugarii*; пом'янути — să vă amintiți.

Урок 32. «Весняні місяці»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв весняних місяців, уживання їх у мовленні, слухання казки про весну, формулювання відповідей на запитання за змістом казки, переказування, промовляння чистомовок. Увага до вимови звуків і слів: [т'] — *прилетіли, літечко*; [л'] — *сльози*; [н'] — *березень, квітень, травень*.

Казка про весну

Було у Матері-Весни три сини. Один з них — Березень, був дуже плакучий, тільки й робив, що сльози втирав. Другий, Квітень, радував око розквітлими садами, а третій, Травень, любив співати у буйних травах.

Засперечалися якомсь брати, хто з них найважливіший. Березень себе вважав, бо йшов він першим. Квітень сперечався з ним і доводив, що якби не він, не було б у садах яблунь, вишень, груш. А Травень закінчував весну, зустрівач соловейка, тому й вважав себе найважливішим.

Посварилися брати і прийшли до матері Весни. Засміялась Весна і промовила: — Усі ви дуже потрібні. Березень зиму перемагає, первоцвіту дорогу звільняє. Квітень землю уквітчує, врожай готує. А Травень буяє травами, тепло дарує. І не було б без вас красного літечка.

*Котики вербові

Сонце по діброві
Ходить, як лисичка.
Котики вербові
Жмурять жовті вічка.
Вже не хочуть спати,
Хоч і трішки сонні.
Гріють лапенята
На яснім осонні.
Анатолій Камінчук

Словничок: сльози втирав — a șters lacrimile; радував око — a bucurat ochii; буйні трави — multă verdeață; засперечалися брати — frații s-au contrazis; уквітчує — înflorește; красне літечко — frumoasa vară; тоне — se topește; квіт — înflorire; укрива — acoperă; осоння — loc însorit.

Урок 33. «Я люблю своє село»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів і фраз для опису місцевості, у якій проживають учні, вживання їх у мовленні для задоволення комунікативних потреб, слухання розповіді про село, формулювання відповідей на запитання за змістом почутого, переказування, спостереження за словами, близькими за значенням: *будинок, хата, дім, оселя*, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [д'] — *дім*; [л'] — *люблю, оселя*; [т':] — *заняття*.

Моє село

Я живу в селі Воно дуже гарне, розташоване біля гір і річки. У центрі села є магазини, школа, лікарня.

Я мешкаю за адресою: вулиця ..., у будинку номер У нас великий сучасний дім. Навесні мама посадила багато квітів, тому влітку буде дуже гарно.

Словничок: мешкаю — trăiesc; сучасний — modern, contemporan; влітку — vara; будівля — clădire.

Уроки 34, 35. «Весняні роботи»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів і фраз для розповіді про весняні роботи, вживання їх у мовленні для задоволення комунікативних потреб, розглядання малюнків і розповіді за ними, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [д'] — дім; [л'] — люблю, оселя; [т':] — заняття.

Весна в селі

Навесні в селі багато роботи. Після зимових морозів треба почистити сади та виноградники, щоб потім зібрати щедрий урожай, а в городі треба встигнути посадити овочі. Недарма в народі кажуть: «Весняний день рік годує». Посадиш пізніше — і врожай матимеш менший. Тому дорослим завжди допомагають діти.

Сонце стукає в віконце

Сонце стукає в віконце.
Ти не спи, як сходить сонце...
Через кладку на лужок,
А з лужечка та в садок.
Там лежать граблі, лопата,
То ямки берись копати:
Треба вчасно навесні
Посадити яблуні,
Груші, персики, горіхи
Добрим людям на утіху.

Михайло Стельмах

Словничок: почистити — а curăța; посадити — а sădi; кладка — podeț; утіха — bucurie.

Уроки 36, 37. «Великдень»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння лексики на великодню тематику, вживання її в мовленні для розповіді рідним й одноліткам, розглядання малюнків і розповіді за ними, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [т'] — мабуть, зустрічають; [йі] — кращої; [і] — воїстину.

Чудовий ранок, сонце світить,
Лунає пісня до небес,
Радіють всі, — дорослі й діти:
Христос воскрес! Христос воскрес!

...Чи здогадуєтесь, діти,
Що це? Певно — писанки!
Їх не курочка знесла,
Їх матуся принесла,
Ми гуртом розмалювали
Для святкового стола:
Сяють наші писанки,
Як весняні квіточки!

Леонід Полтава

Українська писанка —
Як дитяча пісенька,
Як бабусина казка,
Як матусина ласка.

Анатолій Камінчук

Словничок: до небес — în cer; лунає — se aude; здогадуватися — a pricece; гуртом — împreună; воістину — adevărat; воскресіння — înviere.

Уроки 38, 39. «Місто. Транспорт»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів з теми, вживання їх у мовленні для задоволення комунікативних потреб, розглядання малюнків і розповіді за ними, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [л'] — лікарня, тунель, кілька; [йі] — музеї; [т'] — вмиє, домчить.

* * *

Вантажівка кількатонна
Возить вантажі невтомно.
Величезний кузов має,
В нього вантажі складає.

Помічниця людям гарна —
На колесах це лікарня.
І відкриті всі дороги
Для швидкої допомоги.

Під великими містами
Є тунелі з поїздами.
На зупинку вашу вмиє
Вас метро швидке домчить.

Словничок: перехрестя — intersecție de drumuri; фонтан — havuz; кількатонна — de câteva tone; невтомно — neîncetat; вантажі — greutate; домчить — vă v-a duce.

Уроки 40, 41. «Правила дорожнього руху»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння українською мовою елементарних правил дорожнього руху, використання їх для повсякденного життя, розглядання малюнків і розповіді за ними, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [н'] — біленькі; [й] — надійний.

Треба знати всім як слід
«Пішохідний перехід».
Тут малесенька людина
Попереджує машини:
— Зачекайте, не спішіть,
Пішохода пропустіть.
Знак велику силу має —
Він машини зупиняє.

Віра Паронова

Світлофор

Яку переходиш вулицю,
 На розі зупинись,
 І перш за все уважно
 На мене подивись.
 Трикольорове око
 Я маю не дарма.
 Я шлях вкажу надійний,
 Де небезпек нема.
 Дивлюся червоним оком —
 Велю спинитись я,
 Одне мені потрібно,

Це витримка твоя.
 А блимне жовте око —
 Іти не поспішай!
 Бо жовтий — не зелений,
 Потрапиш під трамвай!
 Увага! Як зелений
 примітно замигтів,
 Він колір найдобріший —
 Щасливої путі!

Р. Скучайте

* * *

Неуважний пішохід
 Не помітив перехід.
 Він мерщій через дорогу —
 І пошкодив собі ногу.
 Швидко їхало авто,
 Зачепило за пальто,
 Пішохід враз втратив сили,
 Впав невдаха під колеса,
 Вмить змінилася адреса.

Не потрапив він до школи,
 А відвезли на уколи
 Нogu в гіпс йому взяли,
 На розтяжку підтягли.
 І лежить тепер невдаха
 У палаті, оха й аха.
 Хто ж у тому, діти, винен,
 Що він ледве не загинув?

Словничок: смужка — fâșie; велю — îți poruncesc; замигтів — s-a luminat; невдаха — fără noroc; мерщій — repede; пошкодив ногу — și-a lovit piciorul; розтяжка — întindere.

Уроки 42, 43. «Як поводитись у транспорті?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння норм мовленнєвого етикету для використання у громадському транспорті, розглядання малюнків і розповіді за ними, складання діалогів, вивчення напам'ять. Увага до вимови звуків і слів: [йі] — *їде*, *їжачок*; [й] — *трамвай*, *тролейбус*, *зійти*, *йти*.

Правила поведінки у транспорті

1. Перш ніж заходити в автобус чи тролейбус, треба пропустити тих, хто виходить.
2. Коли заходиш у салон автобуса чи тролейбуса, не розштовхуй пасажирів.
3. Якщо ти маєш на плечах рюкзак, зніми його і тримай у руці.
4. Якщо ти когось ненароком штовхнув, потрібно вибачитися.
5. Поступайся місцем старшим людям.
6. Не розмовляй голосно з друзями чи по телефону.

Їде зайчик у трамваї
 І довкола поглядає,
 Тут підходить їжачок
 І говорить:
 — Ваш квиток!
 Червоніє зайчик густо

І дає листок... капусти.
 Пожував їжак листок.
 — Це — говорить, — не квиток.
 Доведеться вам зійти —
 І додому пішки йти!

Ігор Січовик

Словничок: довкола — împrejur; громадський транспорт* — transport* public; місцем поступитися — a oferi locul.

Урок 44. «Сідайте, будь ласка!»

Мовленнєва компетентність. Слухання оповідання «Сідайте, будь ласка» за Василем Струтинським, переказування, відповіді на запитання за змістом, засвоєння норм мовленнєвого етикету для використання у громадському транспорті, розглядання малюнків і розповіді за ними, театралізація. Увага до вимови звуків і слів: [д'] — *будь ласка*; [т'] — *тітонька*; [н'] — *старенька*; [с'] — *бабуся*.

«Сідайте, будь ласка»

«Гур-гур-гур» — весело гуркотів автобус. Сергійко сидів і розглядав малюнки у новенькій книжці.

Аж ось зупинка. Двері розчинилися і до салону увійшла тітка.

— Сідайте, будь ласка, — підхопився Сергійко.

— Велике спасибі, — сказала тітонька і сіла на звільнене місце.

Тим часом автобус поїхав далі. На наступній зупинці зайшла старенька бабуся. Тітонька підвелася і поступилася місцем бабусі. А Сергійкові стало так приємно, ніби це він поступився місцем бабусі.

За В. Струтинським

Словничок: гуркотів — a huruit; салон* автобуса — salonul* autobuzului; підвелася — s-a ridicat.

Уроки 45–48. «Мій будинок (моя квартира)», «Що в кімнатах? Що біля чого?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв будинків, кімнат, меблів, використання їх для задоволення мовленнєвих потреб у повсякденному житті, слухання тексту, розповіді за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [в'] — *вітальня*; [н'] — *спальня*; [й] — *багатоквартирний*; [л'] — *ліжка*, *залюбки*; [с'] — *заселялись*.

Загадка

Ця будівля є повсюди,
В ній живуть хороші люди.
Він складається з цеглинок,
Називається ... (будинок).

Що є в нашому будинку (квартирі)?

У кожному будинку чи квартирі є кімнати. Чи знаєш ти, як вони називаються українською мовою?

Передпокій — це перша кімната. У ній взуваються й одягають верхній одяг перед тим, як виходити з дому, і роздягаються, коли повернулися додому. Тому в передпокої є вішалка, тумба для взуття, дзеркало.

У вітальні відпочивають. Тут є телевизор, диван, м'які крісла, журнальний столик, полицки з книгами.

Дитяча — це кімната для дітей. У ній багато іграшок, є письмовий стіл, за яким виконують домашнє завдання, дитячі ліжка, шафа для одягу.

У спальні також є ліжка і шафи для одягу. Готують їжу та їдять — снідають, обідають і вечеряють — у кухні. У ванній кімнаті вмиваються, приймають душ або купаються.

Меблі

У квартири теплі
заселялись меблі.
Залюбки кімнати
стали обирати.
Рушив комод в спальню,
а диван — в вітальню.
Слідом до світлиці —
стіл, сервант, полиці.

А стелаж з книжками —
в кабінет до мами.
Шафа черевата —
у кімнату тата.
А маленьке ліжко
прокрадалось нишком
у мою кімнату.
Тут я буду спати.

Леся Вознюк

Загадки

Одяг у собі збирає,
На поличках розкладає.
Є низька і є висока,
Є вузька, а є глибока. (*Шафа*)

У нього є чотири ніжки,
Та ходить не вміє пішки,
Підставляє без зупину
Всім свою надійну спину. (*Стілець*)

Словничок: передпокій — hol; повісив на вішалку — a atârnat pe cuier; вітальня — sufragerie; кухня — bucătărie; спальня — dormitor; рушив — s-a pornit; черевата — rântecoasă; нишком — foarte încet; підставляє — oferă.

Урок 49. «Моя країна»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів з теми, використання їх для задоволення мовленнєвих потреб у спілкуванні з рідними та однолітками, слухання розповіді, вивчення віршів напам'ять, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [йі] — *Україна, у своїм*; [ц'] — *працьовиті*; [т'] — *Батьківщина*; [г] — *оберігаєм*.

Україна

Україна — це наша Батьківщина. Зелені Карпати, безкраї степи, повноводні річки — усе це наша країна, а її громадяни — працьовиті, добрі й щирі люди.

Чи знаєш ти, коли народилася Україна? День народження нашої держави — 24 серпня. Кожного року ми відзначаємо це свято. Воно називається День незалежності.

Ми дуже любимо свою Батьківщину.

*Як ти любиш Україну

— Як ти любиш Україну,
Мій маленький друже?
— Нашу рідну Україну
Люблю дуже, дуже.
З Україною нікого
В світі не боюся.

І щоранку я до Бога
За неї молюся.
Щоб була щаслива, дужа,
Щоб була багата.
Я люблю її так дуже,
Як маму і тата.

Олесь Лупій

Словничок: безкраї — nemărginite; повноводні — pline de apă; щирі — sinceri; дужа — puternică.

Урок 50. «Київ — столиця нашої Батьківщини»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння лексики з теми, використання її для розповіді рідним та одноліткам, слухання тексту, переказування, вивчення віршів напам'ять, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [йі] — Україна, Київ; [ц'] — столиця; [т'] — Батьківщина; [х] — Хрещатик.

Київ

Київ — столиця України. Це місто дуже древнє. Колись давно на березі Дніпра його заснували три брати — Кий, Щек і Хорив та їхня сестра Либідь.

Тепер у столиці багато соборів і церков, пам'ятників, музеїв, театрів. У центрі — головна вулиця Києва — Хрещатик і майдан Незалежності. Тут завжди багато людей. Вони їздять громадським транспортом — автобусами, тролейбусами, а під землею — на метро.

Київ — дуже гарна сучасна столиця.

*Чудовий день. Ясна пора.
Легенький вітерець повіяв.
На кручах сивого Дніпра
Стоїть столиця наша — Київ.
Анатолій Камінчук

Загадка

Воно відоме в світі,
Каштани в ньому квітнуть.
Ну, хто з вас здогадається,
Як місто називається?
Будинки тут високі,
Дніпро тече широкий.

Ну, хто з вас здогадається,
Як місто називається?
Ворота золотії
Стоять, мов чародії.
Ну, хто з вас здогадається,
Як місто називається? (Київ)

Словничок: древнє — vechi; кручі — pripori; abrupte чародії — vräjitori.

Уроки 51, 52. «Міста України»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв міст України, використання їх у мовленні, слухання тексту, переказування, вивчення віршів напам'ять, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [й] — край; [л'] — Львів; [с'] — Івано-Франківськ; [г] — Глибока.

Які міста є в нашій країні?

Чи знаєш ти, які міста є в нашій країні? Які вони? Де розташовані?

В Україні багато великих і маленьких міст, древніх і зовсім молодих. Самі старовинні — це Київ, Львів, Харків, Дніпро. Є багато обласних центрів, наприклад, Івано-Франківськ, Чернівці, Ужгород. Ти, напевно, чув (чула) й про районні центри — містечка Глибока, Тячів, Рахів, Новоселиця. Коли ти виростеш, обов'язково побуваеш у багатьох із них.

*Слон

Вийшов слон на перон,
Слон сідає у вагон.
Слон у цирку — артист.
Він об'їздив сотні міст:

Львів, Житомир, Яготин,
Канів, Умань, Чигирин.
А тепер їде слон
На гастролі за кордон.

Сергій Шаповалов

Словничок: старовинні — strävetchi; перон — platformă; об'їздив — a parcurs peste tot.

Уроки 53, 54. «Який буває час доби?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів-назв часу доби, використання їх у мовленні, слухання казки «День і Ніч», переказування, театралізація, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [ййі] — її; [н'] — ніч, без нього; [с'] — всі; [г] — гості.

День і Ніч

(Казка)

Жили собі День і Ніч. Були вони сусідами і навіть друзями. Якось прийшло до них Сонечко і почало гратися з квітами та деревами. Сподобалось це Дневі, й почав він товаришувати із Сонечком, забувши про Ніч. Побачила це Ніч і дуже розгнівалася. Її сердило те, що Сонце всі люблять, а її навіть не бачать.

Вирішила Ніч заховати Сонце. Вона запросила його в гості і закрила в темну кімнату.

І стала Ніч володарювати на землі. Все заснуло. На третій день прокинулась білосніжна Конвалія і почала будити всіх лісових мешканців.

— Ми повинні врятувати Сонечко, бо без нього всі загинемо, — говорила вона.

Квіти звернулися до доброї чарівниці по допомогу, і вона визволила Сонце. А коли воно з'явилося на небі, всі дуже зраділи і повертали до нього свої голівки.

Побачила це Ніч і каже:

— Якби ж я була світлою, мене теж би любили.

А чарівниця їй відповіла:

— Мало бути світлою зовні, потрібно мати ще й світлу душу.

Почув ту розмову День і каже:

— Не засмучуйся, Ноче, давай ми поділимо земний час навпіл: коли світить Сонце, цей час буде називатися День, а коли ні — Ніч.

Так і поділились вони між собою.

Словничок: товаришувати — a prieteni; розгнівалася — s-a înfuriat; мешканці — locuitori; світла душа — suflet senin.

Уроки 55, 56. «Як називаються дні тижня?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв днів тижня, використання їх у мовленні та навчальній діяльності, слухання вірша Емми Зарембо «Дні тижня», переказування, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови звуків і слів: [йе] — має; [н'] — тиждень; [с'] — всі; [г] — другий, багато, встиг; [ц':] — зветься, береться.

Дні тижня

А у кіці новина:
Має календар вона,
І, вмостившись на вікні,
Вчить вона тижневі дні.

Понеділок

Киця старанно читає,
З понеділка починає,
Він весь тиждень розпочав,
Бо багато має справ.

Вівторок

Другий день вівторок зветься.

До роботи теж береться.
Чого перший день не встиг,
Йому другий допоміг.

Середа

Середа в календарі
До вподоби дітворі,
Бо за нею ще два дні —
І настануть вихідні.

Четвер

Що за день настав тепер?
День четвертий — то четвер.
Він завжди із віку в вік

Йти за серединою звик.
П'ятниця
Проминуло кілька днів,
Зовсім календар змарнів,
Раз, два, три, чотири, п'ять —
Будем п'ятницю вітати.
Субота
День суботній — номер шість.

Завітав до киці гість.
Він приніс гостинці їй,
Бо сьогодні вихідний.
Неділя
А в неділю — знає киця —
Коли сьомий день скінчиться,
Тижню підійде кінець.
А хто вивчив — молодець!
Емма Зарембо

Словничок: порядок має — are regim; вмовившись на вікні — așezându-se pe pervaz; до роботи береться — se apucă de lucru; до вподоби — după plac; із віку в вік — din veac în veac; підійде кінець — vine sfârșitul.

Уроки 57, 58. «Ким бути?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв професій, використання їх у розмові з рідними та однолітками, у навчальній діяльності, слухання віршів, переказування, бесіди за малюнками, складання діалогів. Розвиток фонетичного слуху, удосконалення вмінь поділяти слова на склади. Увага до вимови звуків і слів: [ій] — *настрій*; [йе] — *є* — *немає*; [л'] — *школяр, лікар*; [с'] — *всі*; [х] — *кухар, встиг*; [ц'] — *олівець, продавець*.

Є професій так багато:
Мама — кухар, слюсар — тато.
А я б в пекарні працював
І хліб м'якенький випікав.

Золоті у нього руки:
Робить зачіски й перуки,
Підстриже і пофарбує,
Гарний настрій подарує.

Вміє вправно рахувати
І товар пропонувати:
Зошит, книгу, олівець
Видає нам продавець.

Учитель, лікар чи геолог,
Письменник, слюсар чи кресляр —
Всі називають головною
Одну професію — школяр.

Анатолій Костецький

Словничок: кухар — bucătar; слюсар — lăcătuș; вправно — cu măiestrie; перука — perucă; кресляр — cel care desenează.

Уроки 59, 60. «— Алло!», «— Слухаю!»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння норм етикетної лексики, розмови по телефону, скайпу, використання слів у розмові з рідними та однолітками, у навчальній діяльності, слухання віршів, бесіди за малюнками, складання діалогів, театралізація. Увага до вимови слів, схожих за звучанням у румунській та українській мовах: *телефон*.

Телефон

Кіт Мартин
І слон Мирон
Вдвох зробили
Телефон.
Цілу ніч
І цілий день
Чути в хаті:
— Дінь-дзелень. —

Дзвонить лев,
Ведмідь, куниця,
Заєць, вовк,
Їжак, лисиця.
Дуже раді
Кіт і слон,
Що зробили
Телефон.

Анатолій Камінчук

Словничок: чути в хаті — se aude în casă; куниця — jderul.

Уроки 61, 62. «Розумники й розумниці»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів, пов'язаних з навчальною та ігровою діяльністю, використання яких потрібне учням під час перебування у школі та позашкільних навчальних закладах, слухання віршів, бесіди за малюнками, складання діалогів, театралізація. Увага до вимови слів, схожих за звучанням у румунській та українській мовах: *інтернет**.

Загадки

Я без сторін і без кутів,
Як звуся, відгадай,
І на малюнках дітлахів
У сонечку впізнай. (*Коло, круг*)

Олівці Петрусь узяв,
Швидко щось намалював.
Хоч крути, а хоч верти,
Має тільки три кути. (*Трикутник*)

* * *

Інтернет — корисна справа,
Розважальна і цікава,
Пізнавальна, бо про все
Інформацію несе.

Алла Гавришко-Бабічева

Словничок: розважальна — *distractivă*; пізнавальна — *cognitivă*.

Уроки 63, 64. «Ми любимо спорт»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв видів спорту, використання їх у різних граматичних формах під час відповідей на запитання, занять у спортивних секціях; слухання віршів, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови слів, які в обох мовах мають однакове значення та схожі за звучанням: *футбол**, *гандбол**, *спорт**.

Хто з фізкультурою на «ти»,
В житті досягне він мети,
Бо в спорті міць і сила
І для душі, й для тіла.

*Щоб здоровим, сильним бути,
Треба нам про сум забути,
Спортом треба всім займатись
І частіше усміхатись!
Бо усміхнена людина —
Це здоров'я половина.

Нам відомо: це чудово,
Коли ти і ми здорові.
Тільки треба знати,
Як здоровим стати.
Є один рецепт на світі —
Він усім підходить дітям:
Якщо будем спорт любити,
Зможем років сто прожити.

Словничок: міць — *putere*; рецепт* — *rețetă**.

Уроки 65, 66. «У цирку»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів та словосполучень, пов'язаних із цирковою тематикою, використання їх у різних граматичних формах під час відповідей на запитання, у повсякденному житті; слухання розповіді та бесіда за нею; слухання й вивчення напам'ять вірша, бесіди за малюнками, складання діалогів. Увага до вимови слів, які в обох мовах мають однакове значення та схожі за звучанням: *цирк**, *акробати**, *міми**, *клоуни**.

У цирку

У наше місто приїхав цирк. Усім класом ми ходили на виставу. Ведмідь їздив на велосипеді, песик бігав по арені на передніх лапах, а фокусник показував цікаві фокуси. Після перерви на арену вийшли акробати. Вони виконували різні вправи. Дуже цікаво було у цирку.

Радість для малечі —
Цирк — на цілий вечір!
Ось арени коло
І веселий клоун,
Тигри і жонглери,
Фокусники й леви,
Міми, акробати...
Цирк — дитинства свято.
Олена Полянська

Словничок: арена* — arenă*; акробати* — acrobați*; жонглери* — jongleri*; міми* — mimi*.

Уроки 67, 68. «День народження»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів та словосполучень, пов'язаних зі святкуванням дня народження, використання їх для привітань рідних і друзів; слухання вірша та бесіда за його змістом, розповіді за малюнками, рольові ігри. Увага до вимови звуків і слів: [н'] — *день*; [н':] — *народження*.

Іменини

У сестрички Інни
Завтра іменини.
Я питаю в тата:
— Що подарувати?
Намалюю річку,
Поряд — два потічки,
Біля річки — хатку
Ще й мале лошатко.
Угорі велике
сонце яснолице.
А навколо квіти,
І стрибають діти.
Хай моя картина
Звеселяє Інну.

І. Сокіл

Дорогий(а) _____!

Щиро вітаю тебе з днем народження! Бажаю міцного здоров'я, успіхів у навчанні, справжніх друзів. Нехай збуваються всі твої мрії!

Словничок: потічок — izvoraș; лошатко — mînz; яснолице — senin la chip; хай звеселяє — s-o înveselească; щиро — sincer.

Уроки 69, 70. «Про що пишуть у дитячих журналах?»

Мовленнєва компетентність. Слухання розповіді про дитячі видання, слухання та аналіз творів, вміщених у дитячих журналах (за вибором учителя), розповіді за малюнками, рольові ігри, розгадування ребусів.

«Про що пишуть у дитячих журналах?»

Ти навіть не уявляєш, скільки різноманітних цікавинок підготували для тебе дитячі журнали «Малюток», «Барвінок», «Пізнайко», «Равлик», «Ангелятко», «Колобочок» та інші.

На їхніх сторінках можна знайти захопливі оповідання й казки, цікаві завдання та кросворди, веселі ігри. Ти зможеш виготовити чудові саморобки з паперу чи іншого матеріалу, розфарбувати малюнки, дізнатися багато нового про українські свята й звичаї. Також у дитячих журналах друкують вірші або малюнки дітей. А якщо ти надішлеш своє фото, то зможеш його побачити в журналі з нагоди свого дня народження. Цікаво, правда?

Словничок: різноманітні цікавинки — diverse lucruri interesante; захопливі — încântătoare, atrăgătoare; саморобки — lucru de mînă; з нагоди — cu ocazia.

Урок 71. «День матері»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння слів та словосполучень, пов'язаних зі святкуванням Дня матері, використання їх під час відповідей на запитання, розповідей за малюнками, у повсякденному житті; слухання та вивчення напам'ять вірша, бесіди за малюнками, театралізація. Розвиток фонетичного слуху, визначення кількості складів у словах, промовляння звуків у словах.

— Вийди, сонечку, з хатинки, —
Просить дівчинка Маринка, —
Усміхайся радо з нами,
Бо сьогодні Свято мами!

Марія Пономаренко

Вмиває кішка кошенят,
Вмиває кізка козенят.
Мене водою з милом
Щоранку мама миє.
І чистим сонечко встає
Щодня з-за небокраю...
І в нього, мабуть, мама є,
Бо хто ж його вмиває?

Анатолій Костецький

Словничок: щоранку — în fiecare dimineață; небокрай — orizont.

Уроки 72, 73. «Літо в селі»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння лексики, пов'язаної з поїздками до бабусі й дідуса, використання її під час відповідей на запитання, розповідей за малюнками, у повсякденному житті; слухання-розуміння аудіозапису або розповіді вчителя, вивчення напам'ять вірша, театралізація.

Канікули в селі

На літні канікули Михайлик та Олівія люблять їздити до бабусі й дідуса в село. Кожного разу, коли приїжджають онуки, дідусь і бабуся їх радо зустрічають. Обіймають, цілують, пригощають найсмачнішими стравами. А скільки друзів у Михайлика та Олівії в селі! Цілими днями вони граються із сільськими хлопчиками й дівчатками у різноманітні ігри.

*Подоляночка

(Українська дитяча гра)

Десь тут була подоляночка,
Десь тут була молодесенька,
Тут вона сіла,
Тут вона впала,
До землі припала,
Личко не вмивала,
Бо води не мала.

— Ой встань, встань, подоляночко.
Обмий личко, як ту скляночку,
Та візьмися в боки,
Поскачи три скоки,
Підскочи до раю,
Візьми дівча скраю.

Словничок: радо — bucuroși; обіймають — îi îmbrățișează; цілують — îi sărută; пригощають — îi servesc; до землі припала — a căzut la pământ; як ту скляночку — ca pe un pahar; дівча скраю — fata de la margine.

Уроки 74, 75. «Які рослини є символами України?»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв квітів українською мовою, використання їх під час відповідей на запитання, розповідей за малюнками, у повсякденному житті; слухання-розуміння аудіозапису або розповіді вчителя, вивчення напам'ять вірша. Увага до слів, які однаково звучать, але мають різне значення.

Рослини-символи

Не можна уявити нашу Україну без верби над ставками, калини в лузі, тополі край дороги, соняшника в городі. Верба, калина, тополя, соняшники — це наші рослини-символи.

Що вони означають?

Червона калина — це символ краси. Тополя — це все одно, що струнка дівчина, а соняшники — це сонечка. Коли йдеш між ними, то здається, що душа твоя зігрівається їхнім теплом.

Верба символізує ніжність, чистоту. Кажуть, де росте верба, там є чиста вода.

Ці рослини-символи характеризують український народ, його звичаї і традиції.

*Волошка

Там, де колоси наліті,
Розцвіла волошка в житі.
На голівці у волошки
Поселилось неба трошки.

*Калина

Кущ калини у долині
Білим цвітом квітне нині.
І лунають на калині
Ніжні співи солов'їні.

Василь Кравчук

Віночок

Ой віночку, мій віночку,
В нього я вплету, що схочу:
Ружі, маки і барвінок,
І стебельця материнок.
Ще вплету казки чудові

В пишні грона калинові
І пісні про Україну.
Я віночок свій надіну
На голівоньку русяву —
Хай красується на славу!
Віра Паронова

Півники

Перший півник
Сонечко на тинку
Зустрів.

Другий півник
Сонячно під вікном
Зацвів.
Анатолій Камінчук

Словничок: уявити — a-și închipui; край дороги — marginea drumului; ніжність — gingașie; налити — umplute(-ți); жито — secară; нині — acum; гроно — strugure; на славу — în gloria; тин — gard de nuiele.

Уроки 76, 77. «Українська народна казка “Колобок”»

Мовленнєва компетентність. Слухання казки «Колобок» у прочитанні вчителя, з аудіозапису, перегляд за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=hFIDonally8>. Відповіді на запитання за змістом казки, розповіді за малюнками, словесне відтворення малюнків, яких немає, театралізація.

Колобок

(Українська народна казка)

Жили-були дід та баба. Одного разу попросив дід бабу спекти йому колобка. Пішла баба у комору, просіяла борошна, замісила тісто та й спекла колобка. Поклала його на вікно. А колобок скотився і побіг стежкою. Біжить, біжить, аж йому назустріч йде зайчик. Зайчик каже:

— Колобок, колобок, я тебе з’їм.
— Не їж мене, зайчику, я тобі пісеньку заспіваю, — сказав колобок.
— Ану заспівай!

— Я по засіку метений,
Я із борошна спечений,
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг... Аж іде вовк.

— Колобок, колобок, я тебе з’їм.
— Не їж мене, вовчику, я тобі пісеньку заспіваю.
— Ану заспівай!
— Я по засіку метений,

Я із борошна спечений,
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг... Аж іде ведмідь.

— Колобок, колобок, я тебе з’їм.
— Не їж мене, ведмедю, я тобі пісеньку заспіваю.
— Ану заспівай!

— Я по засіку метений,
Я із борошна спечений,
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!

Та й побіг...

Біжить та й біжить дорогою... Зустрічається з лисичкою:

— Колобок, колобок, я тебе з'їм.

— Не їж мене, лисичко-сестричко, я тобі пісеньку заспіваю.

— Ану заспівай!

— Я по засіку метений,

Я із борошна спечений,
Я від баби втік,
Я від діда втік,
То й від тебе втечу!

— Ну і гарна ж пісня! — каже лисичка. — От тільки я недочуваю трохи. Заспівай-бо ще раз та сідай до мене на язик, щоб я краще чула.

Колобок скочив їй на язик та й почав співати:

— Я по засіку метений...

А лисичка — гам його! Та й з'їла!

Словничок: комора* — cǎmară*; просіяв борошна — a cernut făina; замісила — a frământat; по засіку метений — din cǎmară scuturat; трохи недочуваю — nu prea aud; щоб я краще чула — să aud mai bine.

Уроки 78, 79. «Зростаємо здоровими»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння лексики з теми, відповіді на запитання, розповіді за малюнками; слухання-розуміння аудіозапису або читання вчителем віршів, вивчення їх напам'ять. Розвиток умінь добирати рими.

Прислів'я

У здоровому тілі — здоровий дух.

Найбільше багатство — здоров'я.

Без здоров'я нема щастя.

Весела та хороша думка — половина здоров'я.

Як думав Василько...

Думав Вася, Танін брат,
Щоб здоровим стати,
Треба їсти все підряд
І побільше спати.
Так Василько і робив,
Враз, як прокидався,

Щось жував він, їв і їв,
Просто — запихався.
Став гладкий — не підбіжить!
Та і йти не може...
Як такому в світі жити,
Хто тут допоможе?

Надія Красоткіна

Як думала Оленка...

Думала Оленка так: щоб здоров'я мати,
Треба їсти їй буряк, пити чай із м'яти,
Їсти супчики й борщі, вареники з сиром,
І котлетки, й вергунці, але знати міру.
Прокидатись на зорі, зарядку робити,

Помагати у дворі, з дітьми в мирі жити.
Ще трудитися щодень, волю гартувати,
І завжди співать пісень, словом, не тужити!
Чемні говорить слова та людей вітати,
Добріі робить діла, менших захищати.

Надія Красоткіна

Словничок: досхочу — cât îți poștește inima; запихався — s-a suprasăturat; гладкий — gras; знати міру — a ști măsura; гартувати — a căli.

Уроки 80, 81. «Літо на порозі»

Мовленнєва компетентність. Засвоєння назв літніх місяців українською мовою, використання їх у різних граматичних формах під час відповідей на запитання, розповідей за малюнками, у повсякденному житті; слухання-розуміння аудіозапису або розповіді вчителя, вивчення напам'ять вірша. Розвиток фонетичного слуху, вміння поділяти слова на склади.

Справи літа

Знаєш, скільки справ у літа?
Їх усіх не полічити!
Треба нам підсмажить спини,
Ніс убрати в ластовиння,
Накупати нас у річці
Наперед на три сторіччя,

Та іще подарувати
Лісу й луку буйні шати.
Словом, справ — не полічити!
Та найбільше треба літу,
Щоб зуміли я і ти
Набагато підрости!
Анатолій Костецький

Загадки

Полуничку у сметанці
Приготує мама вранці.
Літо бавиться в дворі,
Знов кусають комарі. (*Червень*)

Сонце пече,
Липа цвіте,
Жито доспіває —
Коли це буває? (*У липні*)

В місяці спекотнім цім
Жарко дуже нам усім.
Хочеться в саду побути
Смакувати спілі фрукти. (*Серпень*)

Словничок: підсмажить спини — a bronza spatele; ластовиння — pistrui; буйні шати — haine bogate; спекотно — căldură, înădușeală; доспіває жито — se coace secara.

Уроки 82, 83. «Мої перші літні канікули»

Мовленнєва компетентність. Використання засвоєних слів під час відповідей на запитання, розповідей за малюнками; вивчення напам'ять вірша. Розвиток фонетичного слуху, вміння самостійно формулювати думку.

*Рано, рано сонце встало,
Гарних діток привітало,
Побажало швидко встати
Та розумними зростати,

Шанувать свою родину
І любити Україну,
Бо вона у нас одна,
І дорожчої нема.
Олесь Лупій

Словничок: літній табір — tabără de vară; шанувать — a respecta.

Уроки 84, 85. «Чого ми навчились у першому класі»

Мовленнєва компетентність. Використання засвоєних слів під час відповідей на запитання, розповідей за малюнками, театралізації.

ЗМІСТ

1, 2. Українська народна казка «Рукавичка»	4
3, 4. «Заєць і зима»	6
5, 6. Їжа	8
7, 8. Як хліб іде до нашого столу?	10
9, 10. Який буває посуд?	12
11, 12. Смачного!	14
13. Напої	16
14. У шкільній їдальні	17
15, 16. Українська народна казка «Лисиця і Журавель»	18
17, 18. Які тварини називаються свійськими?	20
19, 20. Що таке «свійські птахи»?	22
21, 22. Домашні улюбленці	24
23. Українська дитяча пісня «Два півники»	26
24. Українська народна казка «Котик і півник»	27
25. Чому книжка — наш друг?	28
26. «Мандрувала книжечка по лісі»	29
27, 28. Птахи — це наші пернаті друзі	30
29, 30. Йде весна	32
31. Тарас Григорович Шевченко	34
32. Весняні місяці	36
33. Я люблю своє село	38
34, 35. Весняні роботи	40
36, 37. Великдень	42
38, 39. Місто. Транспорт	44
40, 41. Правила дорожнього руху	46
42, 43. Як поводитись у транспорті?	48
44. Сідайте, будь ласка!	50
45, 46. Що є в нашому будинку (нашій квартирі)?	52
47, 48. Що в кімнатах? Що біля чого?	54
49. Моя країна	56
50. Київ — столиця нашої Батьківщини	58
51, 52. Міста України	60
53, 54. Який буває час доби?	62
55, 56. Як називаються дні тижня?	64
57, 58. Ким бути?	66
59, 60. «— Алло!», «— Слухаю!»	68
61, 62. Розумники й розумниці	70
63, 64. Ми любимо спорт	72
65, 66. У цирку	74
67, 68. День народження	76
69, 70. Про що пишуть у дитячих журналах?	78
71. День матері	80
72, 73. Літо в селі	82
74, 75. Які рослини є символами України?	84
76, 77. Українська народна казка «Колобок»	86
78, 79. Зростаємо здоровими	88
80, 81. Літо на порозі	90
82, 83. Мої перші літні канікули	92
84, 85. Чого ми навчилися у першому класі	94
86. До побачення, школо! Здрастуй, літо!	96
На допомогу вчителів	97

Палій Н. Т.

П14 Українська мова : підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти з навч. румунською мовою (у 2-х частинах, з аудіосупроводом) : Частина 2 / Н. Т. Палій, М. М. Одинак, М. Л. Істратій. — К. : УОБЦ «Оріон», 2018. — 128 с. : іл.

ISBN 978-617-7485-90-1.

УДК 811.161.2*кл1(075.2)

Навчальне видання

*ПАЛІЙ Наталія Теодорівна
ОДИНАК Марія Маноліївна
ІСТРАТІЙ Маргарита Лук'янівна*

УКРАЇНСЬКА МОВА

**Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти
з навчанням румунською мовою**

(у 2-х частинах, з аудіосупроводом)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Головний редактор *І. В. Красуцька*
Редактор *І. В. Красуцька, С. В. Корбут*
Головний художник *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректор *С. В. Войтенко*

Малюнки художників Ольги Шингур, Олени Харченко, Тетяни Семенової, Світлани Сови. Світлини Іруна Brekhunets, Valery Vareta, Iaroslav Danylchenko, Mykola Golitsynsky, Володимира Приземліна, Павла Данка; на с. 35 — ілюстрація М. Михайлошиної до «Дитячого кобзаря» Т. Г. Шевченка.

Ілюстрації з вільних джерел Інтернет: на с. 56, 59 — Майдан Незалежності; на с. 58 — пам'ятник засновникам Києва: Кію, Щеку, Хориву і їхній сестрі Либідь; на с. 58 — Софійська площа; на с. 59 — Хрещатик; на с. 59 — Національний ботанічний сад ім. Миколи Миколайовича Гришка НАН України; на с. 60 — Театральна площа (м. Чернівці); на с. 61 — м. Дніпро.

Аудіосупровід підручника здійснено фахівцями Українського радіо.

Формат 70×100 ¹/₁₆. Ум. друк. арк. 10,368 + 0,324 форзац.
Обл.-вид. арк. 10,00.

Зам. №
Наклад 2600 пр.

ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»

Серія ДК № 4918 від 17.06.2015 р.

Адреса видавництва: 03061, м. Київ, вул. Миколи Шепелєва, 2
www.orioncentr.com.ua

Віддруковано: ТОВ «МОНОЛІТ-ДРУК» вул. Новокостянтинівська, 2А, м. Київ, 04080
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6043 від 27.02.2018 р.